

Do Czytelnika !

Niniejszy schemat zestawilem opierając się na bardzo gruntownym opracowaniu Romualda Warakomskiego " Hilarego ", relacjach pisemnych Michała Warakomskiego " Piotra " i innych, które podaję dalej.

Pamięć ludzka jest zawodna, tym bardziej że minęło już ponad 30 lat. W zestawieniu jest wiele luk, gdy chodzi o dane personalne, chronologię i fakty. Stąd prośba do czytelników tego roboczego schematu, by go uzupełnili i skorygowali po - myśli. W tym celu do skryptu zostały wmontowane czyste kartki, aby można na nich to zrobić. Gdyby chodziło o szeroki opis, to najlępiej uczynić to na osobnej kartce i dołączyć do skryptu

Każdy z nas znał tylko pewien wycinek prac ze względów konspiracyjnych, a pamięć zarejestrowała nie zawsze najważniejsze zdarzenia. Dlatego nagromadzenie dużej ilości relacji niezadowolonych świadków jest jedyną drogą do wyselekcjonowania poszerzenia i udekumentowania obiektywnej prawdy. Zestawienie niniejsze ma być encyklopedycznym skrótem działalności Legalizacji /komórki preparującej lewe dokumenty dla ludzi spalonych/ wśród innych tego rodzaju opracowań komórek, czy oddziałów partyzanckich, obejmujących całość pracy podziemia akowskiego na Wileńszczyźnie.

/ - / Stanisław Kiatka

Haciejowiec 20. VII. 1974 r.

LEGALIZACJA OKRĘGU WILEŃSKIEGO AK

=====

" Gdy zabrakło czołgów i armat obronę
narodu powierzono grupie specjalistów,
falszerzy dokumentów..."

Romuald Warakowski.

" Hilary "

Okres X 1939r. - III 1940 r.

Po przegraniu kampanii wrześniowej w 1939 r. Polaka znalazła się pod wrogą władzą okupantów. Duża ilość obywateli, szczególnie oficerów, działaczy społecznych i inteligencji była wylapywana, osadzana w więzieniach i wywożona poza granice b. państwa polskiego. By ratować tych ludzi, samorzutnie powstały komórki, zajmujące się robieniem i dostarczaniem lewych dokumentów, pod którymi ścigani mogli się ukrywać. Na terenie Wilna inicjatorem i założycielem takiej komórki był ks. Kazimierz Kucharski - jezuita ps. " Szymon ", powszechnie znany jako społecznik i pedagog, cieszący się dużym autorytetem i zaufaniem społeczeństwa. Jego technicznym doradcą w tych sprawach był docent wydziału Sztuk Pięknych na Uniwersytecie im. Stefana Batorego, Jerzy Hoppen.

Praktycznie organizacją komórki, przygotowującej dokumenty zajął się Stanisław Kiałka ps. " Drzewica " student wydziału Matematyczno - Przyrodniczego USB, wówczas kleryk jezuicki. Pomagał mu w tej pracy również student matematyki i fizyki kleryk Stefan Dzierżek.

W październiku 1939 r. schemat komórki konspiracyjnej Legalizacji w Wilnie był następujący:

Dyspozytorem i zamawiającym dokumenty był ks. Kazimierz Kucharski. Przez niego otrzymywały dokumenty pierwsze grupy konspiracyjne jak: pilsudczycy senatora Władysława Kamińskiego ps. " Sliwa ", socjaliści dr. Jerzego Dobrzańskiego ps. " Maciej ", grupa Świątnickiego pod nazwą " Komisariat Rządu " i inni. Do tego należy dołączyć liczne grono bezpośrednich znajomych ks. Kucharskiego, przez których potrzebujący prosili o dokumenty.

Skład personalny Legalizacji.

I/. Stanisław Kiałka " Drzewica " organizator i kierownik biura. Wypełniał dokumenty, zajmował się cynkografią i

drukowaniem blankietów

- 2/ Stefan Dzierżak - zajmował się fotografią i pracą biurową
- 3/ Dec. Jerzy Hoppen, odręcznie wykonywał pieczęcie na kalce tuszem pieczętkarskim. Uczył Stanisława Kiałkę sztuki wykonywania dokumentów, robienia podpisów, odbijania druczków na prasie introligatorskiej z kliszy cynkowej.
- 4/ Edward Buczyński "Kalina", znany grafik na terenie Wilna / po wojnie profesor grafiki w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Toruniu / wyciągał on tuszem powiększenia pieczęci na papierze fotograficznym.
- 5/..... Zaniewski właściciel zakładu cynkograficznego, kilkakrotnie wykonywał potrzebne pieczęcie i klisze na blankiety na prośbę dec. Jerzego Hoppena.

Lokale:

Kolegium OO Jezuitów przy ul. Wielkiej 58, później mieszkanie
..... Mieszabitowskiej na ul. Świętojakóbskiej. 10

Technika robienia pieczęci:

Autentyczną pieczęć z dokumentu należało sfotografować i pięć -
krotnie powiększyć na papierze fotograficznym. Na takim pięć -
krotnym powiększeniu grafik tuszem wyciągał herb, napis i otok.
Resztę jak podpisy, nadruki amywało się roztworem żelaziejanku
potasu. Na papierze pozostawała tylko tuszem wyciągnięta pieczęć,
którą trzeba było sfotografować na kliszę fotomechaniczną / kli -
sza małe czuła i bardzo kontrastowa / w wielkości naturalnej. Kli -
szę tę naświetlało się na płytce cynkowej, odpowiednio pokrytą
światłoczułą warstwą soli chromowych. Po zasernieniu kliszy far -
bą drukarską i przenyciu wodą otrzymuje się czarny kontur pieczę -
ci na jasnej błyszczącej powierzchni cynku. Po zabezpieczeniu
obrazu pieczęci sproszkowanym asfaltem syryjakiem i kalafonią
trawi się płytkę cynkową roztworem kwasu azotowego i to kilka -
krotnie aż uzyska się głębokość, by można ją było odbijać tuszem
pieczętkarskim, czy jeżeli chodzi o kliszę na blankiety, odbijać
farbą drukarską na zwykłej prasie introligatorskiej. Pomijam tu
retusz, wycinanie pieczęci i nabijanie ich na drewniane klocki.
Kliszę cynkową pieczęci można odebrać w odpowiedniej masie plas -
tycznej, by po jej wysuszeniu, zwulkanizować na niej pieczęć
gumową.

Nauka robienia podpisu polegała na wielogodzinnych ćwic -
zeniach, potrzebna do tego była pewna doza zdolności, by zupeł -
nie płynnie go wykonać. Papier na stare dokumenty preparowało się
się słabym roztworem nadmanganianu potasu, stawał się wówczas

Przebieg choroby

1. Stefan Bielecki - zajął się fotografacją i pracą pisarską

1934

2. Doc. Jerzy Hopper, otrzymał wykonywać prace na polu

pracy pisarskiej. W tym czasie miał w swoim

wykonaniu dokumentów, robienie zdjęć, oddziaływanie

działania na prace intelektualnej a także artystycznej.

3. W tym czasie "Kajana", znany grafik na terenie

Włocławka / po wojnie profesor grafiki w Wyższej Szkole

Technicznej w Toruniu / wyjechał na teren powojennej

pracy na polu fotograficznym.

4. Zainteresował się w dziedzinie fotografii

po, kilkanaście wykonywał prace pisarskie i literackie

na planie na progu doc. Jerzego Hoppera.

Wskazy:

Kolegium 30 Janusz w przy ul. Włocławskiej 28, podał wiadomości

..... Wskazywał na ul. Włocławskiej 10

Technika robienia zdjęć:

Autentyczny sposób a dokumentu należy sfotografować i piasek -

krótka powiększyć na papierze fotograficznym. W tym piasek -

krótka powiększenia grafik przez wywołanie, napięcie i ostry.

Ważne jak podjąć, nadmiar światła się rozprószy i zniekształca

potem. Na papierze powiększania tylko przez wywołanie piasek,

inne trzeba było sfotografować na filmie fotograficznym / film -

na małe czułość i bardzo kontrastowa / w wieloletniej praktyce. Film

nie są nadawano się na piasek wywołanie, odpowiednio podjąć

dotychczasowe warunki w fotografii. To zniekształca film /

po drukarski i przesłanie woda otrzymuje się cztery kontury piasek -

ci na zmianę i przesłanie powiększenia filmu. To zniekształca

obraz piasek i przesłanie w tym czasie i w tym czasie

zamiast się piasek wywołanie i przesłanie i to film -

krótka ze względu na szybkość, by można było oddać przez

piasek, czy jeżeli chodzi o film na planie, oddać

zamiast drukarski na zwykłej gracie intelektualnej. W tym tu

zamiast, wykonanie piasek i oddziaływanie ich na drzewna i film.

Kilka sposobów piasek można oddać w odpowiedniej formie /

zamiast, by po tej zmianie, zniekształca na niej piasek

znany.

W tym czasie podjął prace na planie i w tym czasie

zamiast, przesłanie do tego była przez dość zniekształca, by zniekształca

nie piasek go wywołanie. Zamiast na stare dokumenty przesłanie

nie piasek przesłanie i przesłanie, przesłanie w tym

kruchym i przybierał żółty kolor papieru zleśzłego. Sam dokument już wykonany należało podnieść, by nie miał wyglądu nowego przez pocieranie go o zatłuszczony stary koc wełniany. Dobrze podnieziony dokument rozłożył się na złożeniach i trzeba było go sklejać taśmą.

W styczniu 1940 r. cynkografią zajął się Michał Warakowski ps. " Jacek " na ul. Starej w swoim mieszkaniu. Od lutego 1940 r. grafiki podjął się obok Edwarda Kuczyńskiego " Kaliny " Romuald Warakowski ps. " Józef ". Oby bracia Warakowskich zaprotegowali jako swoich studentów doc. Jerzy Hoppen.

Względy bezpieczeństwa zdecydowały, że w marcu 1940 r. Stanisławowi Kiałce polecono przekazać Legalizację ze wszystkimi pieczęciami, blankietami i personelem kpt. .... ps. " Czarnemu " /nazwisko nie znane/. Kontaktów tych kpt. " Czarny " nie podjął.

Okres od III do VI 1940 r.

Komórka kpt. " Czarnego " pracowała na materiale przekazanym mu przez Stanisława Kiałkę. Blankiety uzupełniano wykradającymi czy wykupionymi od litewskich urzędników.

Personel:

- 1/. Kpt. .... " Czarny " kierownik komórki.
- 2/. Kpt. Stanisław Szabunia, późniejszy dowódca 2 komp. 77 pp. ps. " Licho "
- 3/. Maria Tomkiewiczówna, później przyjęła ps. " Grażyna ".

W lipcu 1940 r. w drugiej połowie czerwca 1940 r. kpt. .... " Czarny " został aresztowany przez władze radzieckie w związku z pracą w Legalizacji.

Okres od VII 1940 do III 1941 r.

W lipcu 1940 r. na interwencję mjr. Aleksandra Krzyżanow - skiego ps. " Wesołowski " , " andrzej " Stanisław Kiałka, obecnie pod pseudonimem " Słęczek " , obejmuje z powrotem kierownictwo Legalizacji. Jako osoba cywilna przenosi się na krótko ul. Starą 17 do mieszkania pani ..... Illiaszewicz. Tamże mieszka również mjr. Aleksander Krzyżanowski ps. " Wesołowski " szef sztabu i zastępca komendanta Z. Z. Okręgu Wileńskiego. /ZSZ - Związek Walki Zbrojnej od 15 II 1942 r. Armia Krajowa/

Legalizacja obecnie podlega jemu bezpośrednio. Stanisław Kiałka " Słęczek " mieszkając razem z szefem sztabu pełnił również funkcję jego adiutanta. Materiały w postaci pieczęci i

blankietów, pozostałe po kpt. .... "Czarna" Stanisław Kiałka przejął od Marii Tomkiewiczówny "Grażyny", która je przechowała. Cała Legalizacja została podzielona na dwa działy: "Gospodę" - dział biurowy wydawania dokumentów i "Kuchnię" - warsztat cynkograficzny, produkujący blankiety i pieczęcie.

Kierownikiem całości Legalizacji został Stanisław Kiałka ps. "Słęczek". Gospoda została umieszczona w domu Rynkiewiczów na ul. Warszawskiej, znajomych Marii Tomkiewiczówny "Grażyny".

Kuchnia pozostała na ul. Starej 20 w mieszkaniu Warakomskich.

Personel Legalizacji.

Gospoda na Ul. Warszawskiej.

- 1/. Stanisław Kiałka "Słęczek" kierownik biura.
- 2/. Romuald Warakomski pracownik biura "Józef"
- 3/. Zuita Rynkiewiczówna pracownik biura "Zuita"
- 4/. Maria Rynkiewiczówna pracownik biura "Maria"

Kuchnia w mieszkaniu Warakomskich na ul. Starej 20

- 1/. Michał Warakomski "Jacek" - kierownik "Kuchni" - prowadzi roboty cynkograficzne, wulkanizację pieczęci i obijanie druków.
- 2/. Romuald Warakomski "Józef" był pracownikiem "Gospody" na ul. Warszawskiej i w "Kuchni" grafikiem II - im na ulicy Starej.
- 3/. Edward Kuczyński grafik I - szy "Kalina" na ulicy Mała pokulanka.
- 4/. Stefan Dzierżek fotograf na ul. Wielkiej 58.

W styczniu 40 / 41 r. "Gospoda" została przeniesiona z ul. Warszawskiej na ul. Filarecką. / Filarecka róg Krzywego Koła /

Personel "Kuchni" na ul. Filareckiej.

- 1/. Stanisław Kiałka "Słęczek" kierownik biura.
- 2/. Romuald Warakomski "Józef" pracownik biura.
- 3/. Jadwiga Zielińska "Jadzia" żona kapitana Karola Zielińskiego "Brzoza" komendanta garnizonu wileńskiego pracownik biura.
- 4/. ..... Marysia, siostra Jadwigi Zielińskiej pracownik biura.

Łączność:

- 1/. Zuita Rynkiewiczówna "Zuita"

blancków, pozostałe po kpt. .... "Gazety" Stenajew
 Kłosa przesyła do Władysława "Gazety", które je
 przesłać. Cała legacja została podzieleną na dwa działy:
 "Gopoda" - dział biurowy wydawania dokumentów i "Kłosa" -
 warianty cyfrowe, produkcyjne i biurowe.
 Kierownikami sekcji legacji zostali Stenajew i Kłosa.
 "Gopoda" została utworzona w domu Kłosy w
 ul. Wasmurowej, znajomych Władysława "Gazety".
 Kłosa pozostała na ul. Wasmurowej 20 w mieszkaniu Wasmurowej.

Personel legacji

Gopoda na ul. Wasmurowej

- 1. Stenajew Kłosa "Gopoda" kierownik biura
- 2. Roman Wasmurowa "Gopoda" pracownik biura
- 3. Zuzia Wasmurowa "Gopoda" pracownik biura
- 4. Maria Wasmurowa "Gopoda" pracownik biura

Kłosa w mieszkaniu Wasmurowej na ul. Wasmurowej 20

- 1. Władysława Wasmurowa "Kłosa" - kierownik "Kłosa" - praca -
 dla roboty cyfrowej, wykazująca się talentem i odjęciem
 siły
- 2. Roman Wasmurowa "Kłosa" był pracownikiem "Gopody" na
 ul. Wasmurowej i w "Kłosie" w gmachu II - na ulicy
 Wasmurowej
- 3. Władysława Wasmurowa "Kłosa" - praca - na ulicy
 Wasmurowej
- 4. Stefan Wasmurowa fotograf na ul. Wasmurowej

W gmachu 40 / Al. r. "Gopoda" została przesiedlona z ul.
 Wasmurowej na ul. Wasmurowej / Wasmurowa r. Wasmurowa

Personel "Kłosa" na ul. Wasmurowej

- 1. Stenajew Kłosa "Gopoda" kierownik biura
- 2. Roman Wasmurowa "Gopoda" pracownik biura
- 3. Zuzia Wasmurowa "Gopoda" pracownik biura
- 4. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura
- 5. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura
- 6. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura
- 7. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura
- 8. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura
- 9. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura
- 10. Władysława Wasmurowa "Kłosa" kierownik biura

- 2/. Maria Rynkiewiczówna " Maria "
- 3/. Maria Tomkiewiczówna " Grażyna ", dysponowała grupą łączniczek pod pseudonimem " Kozy ", część z nich obsługiwała Legalizację jak Barszczewska " Lotka " Hania Machburzanka - " Hania "

Jako dopisek: Grupę " Kozy " z młodych dziewcząt znatowała " Grażyna " podlegała bezpośrednio Stanisławowi Kiałce, jako grupa łączniczek do specjalnych zadań przy Komendzie Okręgu .

- 4/. Jadwiga Illiaszewicz " Wisia "

Pralnia chemiczna dokumentów

W tym okresie znalazła się w Wilnie specjalistka od dokumentów, pracownik przedwojennego wywiadu w Warszawie /nazwisko nieznane/.

Sztuki prania dokumentów nauczyła dwie osoby i wyjechała do Kowna /nazwiska niżej/. Dalesze jej losy nie znane.

Personel pralni

- 1/. Irena Budkiewiczówna - Czerwińska " Rensta " " Irka Iwowska " mgr. chemik
- 2/. Jadwiga Zielińska " Jadzia " pracowała równocześnie w " Gospodzie " na ul. Filareckiej.

Grupa pomocnicza lokalowa w Legalizacji?

Zadaniem jej było szukać i przygotować lokale na spotkania, skrzynki i pracę dla Legalizacji.

- 1/. Maria Tomkiewiczówna " Grażyna " pracowała także w łączności.
- 2/. Józefa Kafarska " Wrzes "
- 3/. Stanisława Kafarska " Małczka "
- 4/. Kępczyzna z Nowogródka imię i nazwisko nieznane.
- 5/. Imię i nazwisko nieznane

Wywiad dla Legalizacji:

Zadaniem jego było zbierać wzory dokumentów, z kasetami nowych i opracować dokładne dane dla osób posługujących się nimi.

Zadanie to miały trzy osoby:

- 1/. Sergiusz Piasecki
- 2/. Imię i nazwisko nieznane
- 3/? Imię i nazwisko nieznane.

Personel pomocniczy Techniczny:

- 1/. Ccc. Jerzy Hoppen instruktor techniczny w sprawach

2/1 wyjątkowo trudnych i nowych.

2/. Stanisław Oszurko, właściciel stolarni na ul. Ludwisarskiej wykonał skrytki w meblach i w mieszkaniach dla Legalizacji np. dla Gospody na ul. Warszawskiej zrobił skrytkę nad wejściem do domu na cały materiał biurowy wraz z pasem wszelkiego rodzaju blankietów i papieru. Ponadto wykonał specjalny stół - biurko z dużymi skrytkami na pieczęcie i blankiety.

3/2 W zakładzie pieczętkarskim w Kownie pracował b. oficer polski / imię i nazwisko nie znane/. Z zamawianych pieczęci przez organ władzy radzieckiej po jednym egzemplarzu dostarczał Stanisławowi Kiałce "Słęczkowi"

4/. ..... Zaniewski cynkograf pomoc dorazna w wyjątkowo trudnych sytuacjach "Kuźni"

5/. Kazimierz Augustowski "Kostek" z - ea Stanisława Kiałki "Słęczka" w sprawach zaopatrzeniowo montażowych. Dostarczał blankiety chemikalia i papier.

43-411. W tym okresie wykonywano w gospodzie dokumenty dla Żydów na wyjazd za granicę, specjalnie do Japonii, ludziom spoza organizacji podziemnej. Od nich pobierano za to pewne opłaty na rzecz organizacji. Sprawą tą zajmował się szef wywiadu ppłk. Zygmunt Centnarowski ps. "....."

W końcu marca 1941r. Stanisław Kiałka "Słęczek" został aresztowany na ul. Starej 17. Uciekł do Starych Trok, potem do Winbor pod Kownem w końcu do Kowna, gdzie zastała go wojna niemiecko - rosyjska. Kierownikiem Legalizacji został Romuald Warakowski "Józef".

Okres III 1941 do VII 1941 r.

Był to czas aresztowań i wywózek w głąb Rosji. Praca Legalizacji została częściowo zawieszona, dokumenty robiło się tylko w sporadycznych wypadkach.

Okres VII 1941 - 1942 r.

Okupacja niemiecka

Gospoda na ul. Zyguntowskiej 8

Personel gospody:

1/Stanisław Kiałka "Bolesław" ponownie kierownikiem całej Legalizacji biura Gospody i Kuźni.

2/Romuald Warakowski "Hilary" pracownik Biura.

3/Zuita Rynkiewiczówna "Zuita"

Wszystkie trudności i koszty.

2. Stanisław Górecki, właściciel stolarni na ul. Induskiej
wykonał drukarki w mieście i w miasteczku dla legalizacji
został np. dla Góreckiego na ul. Warszawskiej zrobił drukarkę
na której walczył do domu na cały materiał drukowy wraz z
papierem walczył robota i drukarki i papieru. Potem
wykonał specjalny druk - druk z drukarki drukarki na
drukarki i drukarki.

3. W zakładzie drukarskim w Kownie pracował p. oficer
polski i inni i nazwisko nie znamy. Z nazwiskiem p.
część przez organ władzy robotniczej po jednym egzemplarzu
dokumentu Stanisławowi Kłobucki "Kłobucki"

4. Stanisław Górecki wykonał pomoc domową w drukarce
drukarki drukarki "Kłobucki"
Kłobucki drukarki "Kłobucki" z - ca Stanisław
Kłobucki "Kłobucki" w drukarce zapracowanie montażowe.
Dokumenty drukarki drukarki i drukarki.

W tym okresie wykonywano w gospodarstwie dokumenty dla
tytułu na wydanie za granicę, specjalnie do Japonii, Indonezji
sporo organizacji polskiej. W nich podjęto się do
pewnej pracy na rzecz organizacji. Sprawy te są
zostały wydane druk. Dokumenty drukarki pa. ....
W końcu marca 1941 r. Stanisław Kłobucki "Kłobucki" został
zawieszony na ul. Starą 17. Ubiegi do Starzych Trok, potem do Wilna
pod Kownę w końcu do Kowny, gdzie została go wojna niemiecka - ro-
związka. Wierownikiem legalizacji został Kłobucki "Kłobucki".

Okres VII 1941 do VII 1941 r.

Był to czas przesiedlenia i wywiezienia w głąb Rosji. Praca legalizacji
została częściowo zawieszona, dokumenty robiono się tylko w sporze
drukarzy wypadkach.

Okres VII 1941 - 1942 r.

Głównymi niemieckimi
Górecki na ul. Warszawskiej 8
Personel Górecki:
1. Stanisław Kłobucki "Kłobucki" ponownie kierownikiem całej
legalizacji drukarki i drukarki.
2. Stanisław Kłobucki "Kłobucki" pracownik drukarki.
3. Stanisław Kłobucki "Kłobucki"

4/ Maria Rynkiewiczówna " Maria " pracownik biura.

Kuźnia na ul. Dobrej.

Gospodarzem i właścicielem willi na ulicy Dobrej 4 był Stanisław Turski.

Personel:

- 1/ Michał Warakowski " Piotr " Kierownik " Kuźni " dział druków i wulkanizacji.
- 2/ Romuald Warakowski " Hilary " grafik.
- 3/ Stanisław Turski fotograf / chemik z zawodu /
- 4/ Stanisław Weder " Bogdan " cynkograf

Łączność i lokale

- 1/ Anna Gierządówna " Hanka " ze swoją siostrą .... "Pik" Zaułek Świętojerski.
- 2/ Maria Tomkiewiczówna " Grażyna " ul. Zamkowa 4.
- 3/ Lokal na ul. św. Jacka .....
- 4/ .....Barezczevska " Lotka " pracownik poczty z grupy łączniczek " Kozy "
- 5/ Irka Augustowska apteka "Pod Łabędziem" ul. Wielka.
- 6/ Od końca 1941 r. mieszkanie Kafarskich róg ulicy Dominikańskiej i św. Ignacego. Łączniczki: Józefa Kafarska " Wrzos " i Stanisława Kafarska " Hańcza ".

Współpracownicy:

- 1/ Stanisław Oszurko stolarz ul. Ludwisarska
- 2/ Bracia Danielewicz stolarze Zwierzyniec
- 3/ .....Judycki " Józef " elektromonter.
- 4/ Dwaj studenci z USB drukarze. Dostarczali zestawy trzeionkowe na kartki żywnościowe i inne.
- 5/ Sporadyczny informator z HKP /Niemieckie Zakłady Samochodowe na ul. Holendernia/.

Dwaj studenci drukarze podrabiali kartki żywnościowe w państwowej drukarni Po pewnym czasie wpadli i zostali rozstrzelani

Grupa pomocnicza graficzna " Hilarego "

- 1/ Eudzioka Bobarykówna plastyk
- 2/ Halina Bobarykówna plastyk

4\ Maria Gierachowska " Maria " pracownik biura.

... ..

Godobran i wiadomości wili na wily Dobry 4 byi

Stanislaw Turcki.

Personel:

1\ Michal Wyszomski " Piotr " kierownik " Biuro "

datai drukw i wylanczaji.

2\ Roman Wyszomski " Hilary " grafik.

3\ Stanislaw Turcki fotograf / chemik z zawodu \

4\ Stanislaw Weber " Bogdan " cynkograf

... ..

1\ Anna Gierachowska " Maria " se swoja siostra ... ..

Koniar Swietojerki.

2\ Maria Gierachowska " Grzywa " ul. Zamkowa 4.

3\ Jolka na ul. Jolka ... ..

4\ ... ..

grupa fachowcow " Kory "

5\ Irena Augustowska opiekun "Pod labedem" ul. Wielka.

6\ Od kogos 1941 r. mieszkanie Katarzyna r'g wily

Dominika i dr. Jacego. Jacego: Jacego

Katarzyna " Wrona " i Stanislaw Katarzyna " Katarzyna "

Wspisowniki:

1\ Stanislaw Gierachowski ul. Indwarska

2\ Maria Gierachowska siostra Wyszomski

3\ ... .. " Jacek " elektryk.

4\ Dwa studenta z USB drukarek. Postarczyli zastaw

przeznaczony na kartki wywodowe i inne.

5\ Spozyczoney informator z HEP / Wiskiecie Karkusy

Samochodowe na ul. Wolowicza.

Dwa studenta drukarek podzialu

kartki wywodowe w pakietowej drukarce

To pewny czescie wplyli i zostali roztrzymali

Grupa pomocnicza "Hilary"

1\ Halina Bobarykówna glaszki

2\ Halina Bobarykówna glaszki

Okres od 1. stycznia 1942 do lipca 1942r.

W tym okresie Stanisław Kiałka "Bolesław" zostaje przesunięty do prac kwatermistrzowskich. Kierownikiem Legalizacji zostaje Michał Warakowski "Piotr".

Gospoda tymczasowo zostaje przeniesiona na ul. Warszawską.

Gospoda:

- 1/. Docent Halina Turska "Aldona", /Docent filologii na wydz. Humanistycznym USB/ kierownik "Gospody".
- 2/. .....starszy asystent filologii
- 3/. .....asystentka filologii
- 4/. ..... "Gucio"

"Kuchnia na ul. Dobrej, 4.

- 1/. Michał Warakowski "Piotr" kierownik Legalizacji i "Kuchni".
- 2/. Romuald Warakowski "Hilary" grafik.
- 3/. Stanisław Turski "Roman" fotograf
- 4/. Stanisław Weder "Bogdan" cynkograf

Łączność:

- 1/. Zuita Rynkiewicz "Zuita"
- 2/. Maria Rynkiewicz "Maria"
- 3/. ..... "Jaśmin"
- 4/. Hanka Gierządówna "Hanka"
- 5/? ..... "Pik"
- 6/. Maria Tomkiewiczówna "Grażyna"
- 7/. Irena Augustowska apteka pod Lebedziem.
- 8/. kpt. Nikołaj Kondratowicz na ul. Objazdowej.

Personel pomocniczy jak w poprzednim okresie. Dochodzi kontakt z ..... Czekolanką, pracownikiem Arbeitsantu. Dostarczała ona wiadomości z tej instytucji, wzory dokumentów i gotowe blankiety już osteplowane.

Aresztowania.

Lokal na ul. Warszawskiej wpadł 5. VI. 1942 r. Aresztowana została Zuita Rynkiewiczówna i Maria Rynkiewiczówna.

9 VI. 1942 r. Gestapo aresztowało Hankę Gierządównę i Marię Tomkiewiczównę "Grażynę".

Opis o. I. stycznia 1942 do lipca 1942.

W tym okresie Stanisław Wajda "Bolesław" został przesunięty do
przebiegających. Kierownikami byli: został Wajda
Warszawski "Piotr".

Godziny tygodniowe zostały przeniesione na ul. Warszawa.

Godziny:

- 1. Dozent Halina Trzaska "Aliona", "Wzrost filozofii na
wyd. Humanistycznego WSW kierownik "Godziny".
- 2. starszy asystent filozofii
- 3. asystentka filozofii
- 4. "Gwiaździsta"

"Wzrost na ul. Warszawa 4"

- 1. Wajda "Warszawski" "Piotr" kierownik legacji
- 2. "Wzrost"
- 3. Roman "Warszawski" "Hilary" grafik
- 4. Stanisław Trzaska "Roman" fotograf
- 5. Stanisław Weber "Wojciech" cyfrowy

Legacja:

- 1. Zuzanna Wykiewicz "Zuzanna"
- 2. Maria Wykiewicz "Maria"
- 3. "Jadwiga"
- 4. Hanna Gierachówna "Hanna"
- 5. "Pik"
- 6. Maria Tomkiewiczówna "Grzywa"
- 7. Irena Augustowska opiekunka podległych
- 8. pgt. Nikołaj Kondratowicz na ul. Ofiarowej

Personel pomocniczy jak w poprzednim okresie. Dochoł kontakt
z ..... Górnianka, pracownikiem Archiwum. Dostrzeżenie
ona wiadomości z tej instytucji, wzory dokumentów i gotowe
plankiety już opracowane.

Archiwum:

Lokal na ul. Warszawa 4 w gmachu przy ul. Ofiarowej 2. VI. 1942 r. Archiwum zostało
Zuzanna Wykiewiczówna i Maria Wykiewiczówna.
9 VI. 1942 r. Godziny przeszedł Hanna Gierachówna i
Maria Tomkiewiczówna "Grzywa".

Hanka Gierżadźna mimo rozkazu opuszczenia domu pozostała w mieszkaniu ze względu na chorą matkę. " Grażyna " również wbrew rozkazowi poszła do mieszkania po rzeczy, gdzie Gestapo czekało już na nią

2. XII. 1942 r. zostały rozstrzelane na Ponarach

- 1/. Zuita Rynkiewiczówna " Zuita "
- 2/. Maria Rynkiewiczówna " Maria "
- 3/. Maria Tomkiewicz " Grażyna "

15. VI. 1943 r. Hanka Gierżadźna została zwolniona z więzienia za złoto. Wykupiła ją za 300 rubli w złocie jej znajoma Alina Augustowska ze ze swoich zasobów.

Wsypa lokau przy ul. Warszawskiej wynikała z braku ostrożności jej mieszkanek. " Zuita " i " Maria " o wyjątkowo dobrym usposobieniu, starały się pomóc każdemu kto tej pomocy potrzebował. Wbrew zakazowi gronu szych znajomych dawały potrzebne dokumenty. W ten sposób podobno otrzymał dokument inżynier Gąsowski czy Gąsecki, który je wydał.

W badaniach Hanka Gierżadźna i Maria Tomkiewiczówna mimo nieludzkich cierpień długotrwałych tortur nie załamały się. Siostry Rynkiewiczówny, nie przetrzymały tego, wydały tylko mały procent z tego co znały.

Ulotki satyryczne.

Wiosną 1942 r. Eudzioka i Halina Babarykówny wykonały wykonały karykatury ośmieszające służalczość Litwinów wobec Niemców jak i kumanie się Polek z wrogiem. Do karykatur tych dorabiane były proste napisy czy wierszyki. z tego robiono klisze cynkograficzne w " Kuźni " i odbijano jako ulotki. Najbardziej znaną była ulotka pod tytułem " Szwabskie Ścierki". Autorem wierszyka była Elżbieta Budrecka.

Okres, gdy Halina Turska " Aldona " była kierownikiem " Gospody " należy do szczytowych, gdy chodzi o jakość dokumentów. Ze względu na bezpieczeństwo " Kuźni " / " Aldona " mieszkała w lokalu " Kuźni " a mąż jej " Roman " był fotografem w " Kuźni " / " Aldona " ustąpiła z pracy w "Gospodzie".

Okres VII 1942 - VII 1943 r.

Od lipca przyjęła " Gospodę " Maria Sadowska, koleżanka " Piotra " z wydziału Sztuk Pięknych pod pseudonimem " Wiesława "

Hanka Gierbowa ma jako rozkaz opuszczenia domu rodzinnego w kierunku na wojnę wbrew rozkazowi pozostania do mieszkania po pracy, gdzie Gestapo czekało już na nią

2. XII 1942 r. zostały rozstrzelane na Pomorzach

- 1. \. Anita Rykiewiczowa " Anita "
- 2. \. Maria Rykiewiczowa " Maria "
- 3. \. Maria Rykiewiczowa " Grzyba "

17. VI 1943 r. Hanka Gierbowa została zwolniona z więzienia za niechęć wykupiać ją za 500 rubli w złocie tej samej Alina Argusowska za 200 zł

W tym celu przy ni. Wraz z nią wyjechała z domu rodzinnego w kierunku na wojnę i " Maria " o wyjątkowo dobrym usposobieniu, starały się pomóc każdemu kto tej pomocy potrzebował. W tym celu przetrwały w tym czasie w tajnych bunkrach dokumenty. W ten sposób udało im się przetrwać dokumenty, które były wydane.

W badaniach Hanka Gierbowa i Maria Rykiewiczowa miały niejakie trudności z przetrwaniem, nie przetrwały tego, wydobyły tylko mały procent z tego co miały.

Wielki szarytytuł

Wiosna 1942 r. Hanka i Alina Rykiewicz wyjechały w tym celu do pracy w kierunku na wojnę. Do pracy w tym kierunku były proste prace przy wyrobieniu z tego rodzaju tkaniny. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł.

W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł.

Wielki szarytytuł - VII 1943 r.

W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł. W tym celu były wydane jako wielki szarytytuł.

Personel " Gospody " na ul. Wiosennej:

- 1/2 Maria Sadowska " Wiesława " kierownik " Gospody "
- 2/ ..... " Barbara " żona oficera wojsk polskich pracownik biura.
- 3/ ..... pracownica kliniki chirurgicznej przed wojny, pracownik " Gospody "

Łączność " Gospody "

- 1/ ..... " Teresa " skrzynka ruchoma
- 2/ Hanka Marhburg " Hania " z grupy " Kozy "
- 3/ ..... Marhburg siostra " Hani "
- 4/ ..... Marhburg matka " Hani "

Do personelu " Kuźni " na wiosnę 1943 r. doszedł Zdzisław Flaskaśewski " Zbyszek ". Do lokalu na ul. Dobrej nie był on wprowadzony. Zainstalował się na Wielkiej Pohulance w zapasowym lokalu " Kuźni " u pani Podwenowej jako fotograf.

W czerwcu 1943 r. wpadło kilka łączniczek z grupy " Kozy ". Wśród innych została aresztowana Hanka Marhburg " Hania ". W związku z tym lokal na ul. Wiosennej musiała " Gospoda pośpiesznie opuścić.

Aresztowane łączniczki z grupy " Kozy " - Barbara Dydycz " Wojtuś ", Maria Sarecka " Lusja ", Hanka Marhburg " Hania ", Teresa Fedorowicz ....., Jadwiga .....

Hanka Marhburg w czasie badań wysko - czyła z drugiego piętra gmachu Gestapo na placu Łukiskim. Niczego i nikogo nie wydała. Jako kaleka została wywieziona do obozu w Prawieniszkach. Zmarła w roku 1946 na gruźlicę w Zakopanym. Pochowana na cmentarzu w Zakopanem przy ul. Nowotarskiej kwatery IV rząd 15 - ty grób 5 - ty.

Okres VII 1943 r. - VII 1944 r.

W związku z przejściem Marii Sadowskiej " Wiesławy " do BIP-i /Biuro Krs Informacji i Propagandy/ na redaktora " Niepodległości " dla " si " " Gospodę " objął ..... Rowecki " Wojciech " były urzędnik Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Personel " Gospody " / jesień 1943 r. /

- 1/ ..... Rowecki " Wojciech " kierownik " Gospody "
- 2/ Witold Rychter " Witeń " aktor pracownik

3/. .....Podawska " ..... " pracownik

Personel " Kuźni " / jesień 1943 r. /
na Wielkiej Polulance u p. Todwenowej.

- 1/. Michał Warakowski " Piotr " kierownik całej Legalizacji i " Kuźni "
- 2/. Romuald Warakowski " Hilary " grafik, ulokował się na ul. Styczniowej w mieszkaniu _____ Sumaroka " Karlika "
- 3/. Zdzisław Flaścakowski " Zbyszek " fotograf
- 4/. Stanisław Weder " Bogdan " " Artur " cynkograf

" Farba II " /Eryponim drukarni/

W tym okresie powstała drukarnia przeznaczona tylko do pracy w Legalizacji, ściślej " Kuźni " na ul. Kociej. Maszyna drukarska ręczna typu polowego została przywieziona z Warszawy.

Personel " Farby II "

- 1/ _____ " Jan " drukarz
- 2/ _____ " --- " pomocnik drukarza
- 3/ _____ " Mak " zecer

W tym czasie w " Kuźni " powstaje " Gospoda II ", biuro do specjalnych zleceń Komendy Okręgu. Spracowywało przepustki dla kurierów, członków sztabu Komendy Okręgu, wyjeżdżających do Warszawy, dokumenty dla komórki " N " dywersyjnej, " Piotr " bezpośrednio tą pracą kierował i sam wykonywał. Do " Kuźni " trafiały dokumenty, zdobyte przez oddziały partyzanckie w terenie na Niemczech, czy opanowanych urzędach okupacyjnych. Była wydana w tym względzie specjalna instrukcja do oddziałów.

Łączność " Gospody "

- 1/. _____ Mahrburg / matka /
- 2/. _____ Mahrburg / córka /
- 3 / . _____ " Teresa "

Łączność " Kuźni "

- 1/. Stanisława Smoter " Zośka "
- 2/. Jadwiga Dulówna " Jadzia "
- 3/. _____ Baraszczyńska " Lotka " z grupy " Kozy "
- 4/. Zula tundiś po mężu Możejłowa, mieszkała w gmachu elektrowni i utrzymywała kontakt ze Stanisławą Smoter " Zośką "

3/.....Tobiaszka "....." pracownik

Personel "Kadzi" \ Jędrzej 1957 r. \
na Wielkiej Polanie w p. Tobiaszowej.

- 1/ Michał Warkowski "Kadzi" kierownik całej kopalni
- " Kadzi "
- 2/ Romuald Warkowski "Kadzi" grafik, niekiedy się na ul.
Stycznowej w mieszkaniu _____Gusoroka "Kadzi"
- 3/ Stanisław Warkowski "Kadzi" fotograf
- 4/ Stanisław Warkowski "Kadzi" fotograf

" Kadzi II " \ Wydział

" tym czasie powstała kadra pracowników tylko do
pracy w kopalni, do której " Kadzi " na ul. Warkowskiej.
Kadry tego typu polegały na wydziale z Warszawy.
Personel " Kadzi II "

- 1/ " Jan " grafik
- 2/ " " " pomocnik grafika
- 3/ " Jak " secer

" tym czasie w " Kadzi " powstała " Kadzi II ", która do
specjalnych zadań Komendy Grupy. Wydziałowa kadra dla k
kadry, czyli kadra Komendy Grupy, wydziałowej do
Warszawy, dokumenty dla kadry " N " dywersyjnej, " Kadzi "
podobnie to przez kierownika i nie wykonywał. Do " Kadzi "
trafiały dokumenty, zdobyte przez oddziały partyzanckie w tym -
nie na terenie, czy opozycyjnych urzędach okupacyjnych. Była
wydana w tym zakresie specjalna instrukcja do oddziału.

Personel " Kadzi "

- 1/ _____Kadzi / Kadzi /
- 2/ _____Kadzi / Kadzi /
- 3/ " Kadzi "

Personel " Kadzi "

- 1/ Stanisław Warkowski " Kadzi "
- 2/ Stanisław Warkowski " Kadzi "
- 3/ _____Warkowski " Kadzi " z grupy " Kadzi "
- 4/ Kadzi kadra do ul. Warkowskiej, mieszkała w gmachu elektrowni
i utrzymywała kontakt ze Stanisławem Warkowskim " Kadzi "

" Kuźnia " na Piłromoncie
u pani Haliny Nowickiej IX. 1943 r. do III 1944 r.

- 1/ Michał Warakowski " Piotr " kierownik Legalizacji i " Kuźni "
- 2/ Stanisław Weder " Bogdan " " Artur " cynkograf
- 3/ Zdzisław Flaskaczewski " Zbyszek " fotograf
- 4/ Romuald Warakowski " Hilary " grafik . Pracował na ul. Styczniowej, kontakt z kuźnią miał przez łączniczkę

Wyspa " Kuźni na Piłromoncie 27 III 1944 r.

27. III 1944 r. został aresztowany przez Gestapo Stanisław Weder " Bogdan " " Artur ". Zasypał 4 lokale.:

- 1/ " Kuźnię " na Piłromoncie
- 2/ Były lokal " Kuźni " na ul. Dobrej 4
- 3/ Były lokal " Kuźni " na ul. Wielka Pohulanka
- 4/ Zapasowy lokal " Kuźni " na Zarzeczcu.

Nie zasypał nikogo z personelu mimo, że znał ich prywatne adresy, między innymi " Piotra " i " Hilarego "

W nocy z 27/28 III 1944 r. Gestapo na Piłromoncie. 28. III 1944 Gestapo na ul. Dobrej 4, 29 III 44 r. ucieczka Stanisława Turskiego " Romana " z domu oblężonego przez Gestapo na ul. Dobrej.

Z tego powodu " Kuźnia " od marca do czerwca 1944 r. była nie czynna. W związku z wyprawą na Piłromoncie zginęło 3 ludzi:

- 1/ ----- Matukański - Polak z Litwy, który swoją legitymację pracownika policji kryminalnej oddał do skopiowania w Kuźni ". Przy rewizji Gestapo znalazło fotografię tej legitymacji.
- 2/ Lokator na byłym lokalu " Kuźni " na ul. Wielka Pohulanka u p. Tadewowej - człowiek nie związany z organizacją -----
- 3/ ----- gospodarz zapasowego lokalu " Kuźni " na Zarzeczcu

Aresztowana została rodzina Stanisława Turskiego " Romana " na ul. Dobrej 4: matka i siostra " Romana " oraz matka Haliny Turskiej " Aldony "

Akcja po maszynie do pisania w Urzędzie Drogowym przy ul. Ostrbramskiej dnia 17. IV 1944 r. Miał to być niejako rewanż za wyspę Piłromontu, gdzie między innymi Gestapo zabrało maszynę.

Brali udział:

- I/ Zdzisław Flaskaczewski " Zbyszek

"Kraina" na Północnym
w dniu 15 lutego 1944 r. do III 1944 r.

1\ Michał Warkowski "Kraj" kierownik Zakładu 1
"Kraj"

2\ Stanisław Weber "Bogdan" "Arthur" dyrektor

3\ Stanisław Warkowski "Wpływ" fotograf

4\ Roman Warkowski "Wpływ" grafik, pracował na ul.
Stycznowej, kontakt z kuzyną przez telefon

"Kraj" na Północnym 27 III 1944 r.

27. III 1944 r. został aresztowany przez Gestapo Stanisław Weber
"Bogdan" "Arthur". Zarządził areszt.

1\ "Kraj" na Północnym

2\ Władysław "Kraj" na ul. Dobrej 4

3\ Władysław "Kraj" na ul. Władysława

4\ Władysław "Kraj" na Zarzeczku

Nie sądzę nikogo z personelu, że miał jakikolwiek adresy,
niektórzy inni "Kraj" i "Wpływ"

"Kraj" z 27/28 III 1944 r. Gestapo na Północnym. 28. III

1944 Gestapo na ul. Dobrej 4, 29 III 44 r. aresztacja Stanisława

Turkiewicza "Roman" z domu obywatela przez Gestapo na ul. Dobrej.

Z tego powodu "Kraina" od marca do czerwca 1944 r. była

nie czynna. W związku z tym na Północnym zgłosił 3 Indus

1\ Władysław - Jankowski - Jankowski - Jankowski - Jankowski -

mało pracownicy polscy wzniesli i oddali do eksploatacji

w "Kraj". Przy rewizji Gestapo znalazła fotograf tej

legitymacji.

2\ Lokator na ul. Władysława "Kraj" na ul. Władysława

w p. Stycznowej - człowiek nie związany z organizacją

3\ Gospodarz zaparkowanego lokalu "Kraj" na

Zarzeczku

Aresztowana została rodzina Stanisława Turkiewicza "Roman" na

ul. Dobrej 4: matka i siostra "Roman" oraz matka Haliny Turkiewic

"Albina"

Choć po naszym do pisania w Urzędzie Prokuratury przy ul.

Gettrunskiej data IV. IV 1944 r. miał to być niejako dowód na

wpływ Północnym, jakie niektórzy inni Gestapo zabrali naszym.

Przez Indusa:

1\ Stanisław Warkowski "Wpływ"

- 2/ Józef Ładowski " Jędrak " - przyjęty do personelu " Kuźni " w kwietniu 1944 r. w miejsce Stanisława Wedera " Bogdana " / Sama " Kuźnia " narazie z braku lokalu była nieczynna/
- 3/ Stanisława Smoter " Zośka "
- 4/ Stanisław Korwek " Antoni " drukarz z " Farby II 2 na ul. Kociey od wiosny 1944 r.

Po udanej akcji " Zbyszek " przypadkiem wpadł na obławę na ul. Kalwaryjskiej z dwoma pistoletami. Dzięki szybkiej interwencji pienieżnej został tylko wysłany do obuzu w Prawieniszkach, gdzie siedział do lipca 1944 r. t.j. do przyścia wojsk radzieckich.

W tym czasie był montowany lokal " Kuźni " na Zwierzyńcu. Ponieważ " Zbyszek " miał przy sobie wniosek o licznik do elektrowni na ten lokal, więc lokal został " palony.

" Kuźnia na ul. Ogińskiego 8 u p. Ireny Pióreckiej
VI? 1944 do VI 1945

Personel:

- 1/ Michał Warakowski " Piotr " kierownik Legalizacji i " Kuźni ".
- 2/ Romuald Warakowski " Hilary " grafik i z - ca " Piotra "
- 3/ Józef Ładowski " Jędrak " fotograf
- 4/ Stanisława Smoter " Zośka " łączność i biuro
- 5/ Janina Krukówna " Lidka " cynkograf
- 6/ Leokadia Krukowa matka " Lidki " gospośnia lokalu

" Farba II " z ul. Kociey zostaje przeniesiona na Sołta - niszki. / bliżej adres nieznan / . Pracował w niej Stanisław Korwek " Antoni " ? Kontakt z zecerem " Makiem " miał przez skrzynkę na Antokolu. Ogromna zasługa " Maki " w wynoszeniu gotowych zestawów zecerskich.

13 VII 1944 r. wojska radzieckie zajmują całkowicie Wilno.

17 VII 1944 r. gen. Aleksander Krzyżanowski " Wilk " Komen - dant Okręgu Wileńskiego i Nowogródzkiego zostaje aresztowany przez władze radzieckie. Wraz z nim został aresztowany sztab polowy oddziałów partyzanckich

Okres VII 1944 - I o VIII 1945r.

" Gospoda " lokal na Zwierzyńcu - w okolicy mostu i ul. Witoldowej. Jesień 1944 r.

Personel:

- I/ ----- Rowecki " Wojciech " kierownik Gospody. W póź -

- 2\ Józef Jachowski " Jędrzek " - przyjęty do personelu " Książ " w kwietniu 1944 r. w mieszkaniu Stanisława Jędraka " Bogdana "
- 1\ Stanisław Smoter " Kuba " mieszkanie z bracia Józefem i Stanisławem
- 4\ Janina Korkowa " Antoni " brat z " Party II z na ul. Kościelnej w dniu 1944 r.

Wobec tego " Jędrzek " przypadek wchodzi na obowiązek ul. Książki i bliżej adres nieznany. Pracownik w mieszkaniu Korkowa " Antoni " ? Kontakt z osobą " Kuba " miał przez okazywanie na Antokoju. Grupa została " Kuba " w wyloczeniu gotowych osób w wesołych.

13 VII 1944 r. wojska radzieckie zajęły okolice Włocławka.

17 VII 1944 r. gen. Aleksander Krzyżanowski " Wik " Komen - anto Grupa Włocławka i Nowogrodzkiego zostały przesłane przez władze radzieckie. Wraz z nimi zostały przesłane także polscy obywateli w partyzanckich.

" Książka na ul. Ogólnokrajowej 8 w p. Iżewy Północnej VII 1944 do VI 1945

Personel:

- 1\ Michał Warkocz " Piotr " kierownik kancelarii i " Książki "
- 2\ Stanisław Warkocz " Hilary " grafik i z - ca " Piotra " Jędrzek " Jędrzek " fotograf
- 3\ Stanisław Smoter " Kuba " łącznik i kierowca
- 4\ Janina Korkowa " Irena " cyrkularz
- 5\ Jachowski Korkowa matka " Irena " gospođa Józefa

" Party II " z ul. Kościelnej zostały przesłane na Górze - Książki. \ bliżej adres nieznany. Pracownik w mieszkaniu Korkowa " Antoni " ? Kontakt z osobą " Kuba " miał przez okazywanie na Antokoju. Grupa została " Kuba " w wyloczeniu gotowych osób w wesołych.

13 VII 1944 r. wojska radzieckie zajęły okolice Włocławka.

17 VII 1944 r. gen. Aleksander Krzyżanowski " Wik " Komen - anto Grupa Włocławka i Nowogrodzkiego zostały przesłane przez władze radzieckie. Wraz z nimi zostały przesłane także polscy obywateli w partyzanckich.

Grupa VII 1944 - do VIII 1944 r.

" Górze " lokal na Włocławku - w okolicy mostu i ul. Włocławskiej. Jest to 1944 r.

Personel:

- 1\ Warkocz " Warkocz " kierownik Górze. W 1944 -

Niejasnym okresie " Wojciech " uzyskuje zwolnienie. Kierownikiem zostaje

- 2/ Witold Rychter " Jesień "
- 3/ Maria Podowska " ---- 2"

Praktycznie w jesieni 1944 r. " Gospoda " przestaje pracować. Czas wyjątkowo trudny dla ludności polskiej i całej rzeszy pracowników podziemia, czy byłych partyzantów. Bardzo duże zamówienia realizuje bezpośrednio " Kuźnia ", specjalnie rozbuśowana. W maju 1945 r. " Gospoda " formalnie zostaje zlikwidowana

" Kuźnia " na ul. Ogińskiego 8.

/jesień 1944 r./

Personel:

- 1/. Michał Warakowski " Piotr " kierownik Legalizacji i " Kuźni "
- 2/. Romuald Warakowski " Hilary " z - ca " Piotra ", grafik
- 3/. Józef Ledowski " Jędrak " fotograf
- 4/. Edzysław Flaskaczewski " Zbyszek " cynkograf
- 5/. Stanisława Smoter " Zośka " łączność z Komendą Okręgu
- 6/. Janina Kruk łączność z wywiadem Legalizacji
- 7/. Leokadia Krukowa ~~Wsposiak~~ ~~Lokalu~~ gosposia lokalu

Wywiad legalizacji: ----- Kowalska " Marta " kierownik posiadał około 20 osób.

We wrześniu na odprawie Komendy Okręgu zapadła decyzja: Lega - ma wydawać dokumenty wszystkim potrzebującym Polakom, a nie tylko ludziom podziemia.

W ciągu dwóch miesięcy wrzesień i październik 1944 bardzo dużo ilości dokumentów zamawiał Okręg Nowogródzki. Zamówienia te skończyły się w związku z przerwaniem łączności.

Stopniowa likwidacja Legalizacji w Wilnie

Na odprawie u Komendanta Okręgu mjr. Wincentego Chrzęszczewskiego " Ksawerego " w maju 1945 r. ustalony został termin ewakuacji Legalizacji do Polski centralnej na jesieni 1945 r.

W związku z tym na rozkaz b. Komendanta Okręgu Wileńskiego mjr. Antoniego Pohoreckiego " Lawicz " przebywającego w Warszawie, dnia ~~XXXX~~ II. VII. 1945 r. Romuald Warakowski " Piotr " razem z Janiną Krukówną " Lidka " ewakuują się do Warszawy.

Kierownikiem Legalizacji w Wilnie zostaje Romuald Warakowski " Hilary ".

Wielkiemu Komitetowi "Wojasch" w Warszawie zwołanemu. Kierownikiem
 pozostał
 2/ Władysław Rychter "Janina"
 3/ Maria Podowska "E"
 Praktycznie w jesieni 1945 r. "Gospoda" przestała przetrwać.
 Czas wyjątkowo trudny dla ludności polskiej i całej przesyłał
 niktów podziemia, czy byłych partyzantów. Bardzo duże zamieszanie
 realizację bezprecedensu "Janina", specjalnie rozważano. W maju
 1945 r. "Gospoda" formalnie została zlikwidowana

"Janina" na ul. Głównego 8.

Wiosna 1944 r.

Personel:

- 1/ Michał "Arkadiusz" Rychter "Kierownik legalizacji i "Janina"
- 2/ Roman "Arkadiusz" Hilary "a - o" "Roch", grafik
- 3/ Andrzej "Arkadiusz" Jędrzej "fotograf"
- 4/ Stanisław "Arkadiusz" "Zygmunt" cynkograf
- 5/ Stanisław "Arkadiusz" "Zosia" łącznik z Komendą Główną
- 6/ Janina "Arkadiusz" łącznik z wydziałem legalizacji
- 7/ Leokadia "Arkadiusz" "Kochan" gospođa Janina

Wyjazd legalizacji: Kowalska "Janina" Kierownik

podczas okupacji 20 osób.

W związku z tym na okupację Komendy Główny zapadła decyzja: Janina
 na wydanie dokumenty wszystkim potrzebującym Polakom, a nie tylko
 ludźmi podziemia.

W ciągu dwóch miesięcy przeszedł i poddano 1944 bardzo
 dużo ludzi dokument w ramach Główny Komendy. Zamieszanie to
 spowodowały się w związku z przesłaniem łączności.

Stwierdzenie likwidacji legalizacji w Warszawie

Na okupację z Komendanta Główny nr. Wicekomendanta Głównego
 "Kawerowego" w maju 1945 r. ustalony został termin ewakuacji
 legalizacji do Polski centralnej na jesieni 1945 r.

W związku z tym na rozkaz d. Komendanta Główny Władysława Rychtera
 Antoniego Pobożnego "Janina" przebywającego w Warszawie, dnia
 VII. VII. 1945 r. Roman "Arkadiusz" Rychter "Janina" razem z Janiną
 "Janina" "Janina" ewakuują się do Warszawy.

Kierownikiem legalizacji w Warszawie pozostał Roman "Arkadiusz"

"Hilary".

" Kuźnia " - " Gospoda " od połowy maja do 10 sierpnia 1945 R.

Personel:

1/. Romuald Warakowski " Hilary ". Od 15. V. 45r. kierownik Legalizacji w Wilnie, grafika i biuro

Praktycznie wszyscy pracownicy kuzni " Kuźni " - " Gospody " byli zatrudnieni w pracy biurowej przy przygotowaniu dużej ilości dokumentów, wówczas wydawanych.

2/. Stanisława Smoter " Zośka " łączność i biuro.

3/. Zdzisław Paskaczewski " Zbyszek " cynkografia i biuro.

4/. Józef Ladowski " Jędrak " fotografia i biuro.

5/. Leokadia Krukowa gosposia łakalu

6/. Halina Ladowska, żona " Jędrka " łączność

" Farba II "

Stanisław Korwek " Antoni "

..... " Mak " zecer

" Antoni pracował samotnie. Łączność z " Kuźnia " jak i z " Makiem " miał przez skrzynkę na Antokolu u p. Gregorczukowej

Wywiad Legalizacji:

..... Kowalska " Marta " . w rezerwie z braku zadań.

W końcu czerwca przyjechała z Warszawy Janina Kruk " Lidka " z zadaniami dla Warszawy i nakazem wyjazdu " Hilarego " do Warszawy. Duża ilość osób z terenów wileńsko - nowogródzkich ewakuowała się za Bug nielegalnie i potrzeba było dokumentów, by ich na tym samym terenie zlegalizować.

30 czerwca 1945 r. została aresztowana na ulicy Stanisława Smoter " Zośka " z dużym materiałem obciążającym. W związku z tym trzeba było " Kuźnię " - " Gospodę " przenieść do nowego zapasowego lokalu na ul. Borową 3, w spalonej stolarni Krzysztofa Rekiecia. Poprzednio duża baza kwaterymistrzowska Kom. Okr. kom. rki " Przerzut " w której pracowała córka gospodarza Genowefa Szlichtingerowa " Ewa " i Czesław Rekieć " Andrzej ". Obecnie " Andrzej " należał do grupy pomocniczej Legali - zacji.

15. VII 1945 r. przyjazd do Wilna z Warszawy oficerów łącznikowych ..... Zygmunta Augustowskiego " Kuleszy " i ..... Łozińskiego - go " Witka " z nakazem likwidacji ostatnich kom. rek i i kuzni kasa - piracyjnych.

18. VII. 1945 r. powrócili do Warszawy z wiadomością o aresztowa - niu Komendanta Okr. Wileńskiego mjr. Wincentego Chrzęszczewskiego " Kaswerego " na ul. Obozowej 80 na Antokolu koło mostu Strategicz -

15.VII.1945 r. zostaje aresztowany ostatni komendant Okręgu Wileńskiego mjr. Wincenty Chrzęszczewski 'Ksawery' na ulicy Oboźnej 80 koło Mostu Strategicznego. Następnie aresztowany został ojciec 'Zbyszka' Leon Pleskaczewski i rodzina Ładowskich. 'Hilary' pozwala 'Zbyszce' pójść na spotkanie z uprzednio aresztowanym ojcem. 'Zbyszek' zostaje przy tym aresztowany. W gmachu MGB 'Zbyszek' spotyka się z Komendantem Okręgu 'Ksawerym', który go nakłania do oddania lokalu 'Kuźni' - 'Gospody' w ręce władz MGB celem ratowania już aresztowanych oraz tych, którym aresztowanie bezpośrednio zagraża. 'Zbyszek' zgadza się na to na następujących warunkach: zwolnienie z więzienia swego ojca, rodziny Ładowskich, 'Zośki', oraz pozwolenie wyjścia z podziemia pracownikom Legalizacji. Warunki honorowe, jak na ówczesne ~~wzajemne~~ stosunki. Władze MGB zajęły lokal Legalizacji, pozwalają załodze wyjść z lokalu. Aresztowane rodziny wypuszczone, 'Zośki' jednak nie zwolniono.

Rozkazem Nr.10 z dnia 18.II.1945 r. Armia Krajowa na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie była rozwiązana przez Kom. Okr. Wil. mjr. dypl. Stanisława Heilmana 'Tomasza'. Pozostały tylko komórki czasowo potrzebne do likwidacji podziemia. Do nich należała Legalizacja. Była pierwszą komórką podziemia w Wilnie z konkretnymi zadaniami, powstała w październiku 1939r. poddała się jako ostatnia placówka konspiracyjna 10 sierpnia 1945 r. w trzy tygodnie po aresztowaniu komendanta okręgu bez żadnej perspektywa na dalszą pracę. W załodze tej komórki dwaj bracia Warakomscy 'Piotr' i 'Hilary' byli jej kośćcem i wzorem pełnej poświęcenia pracy dla Ojczyzny przez niemal pięć lat; potrafili natchnąć tą ofiarnością i dyscypliną resztę załogi, prawdziwych żołnierzy podziemia.

15.VII.1945 r. zostały przesłane ostatni komendant Okręgu
 Wileńskiego mjr. Wincenty Chrząszczewski, Kaswery, na mocy Obrotnej 80
 Koło Mostu Strategicznego. Następnie przesłany został ojciec
 'Zyżek' Leon Plekaczewski i troje dzieci. Wiliary, pozostali
 'Zyżek' i 'Pęd' na spotkanie z uprzednio przesłanym ojcem. 'Zy-
 żek' został przy tym przesłany. W gmachu MOB 'Zyżek' spotyka
 się z Komendantem Okręgu Kaswerym, który go nakłania do odje-
 zdu. Nie lokalizuje 'Kudni' - 'Gospody' w ręce władz MOB celem ratowania już
 przesłanych oraz tych, którym przesłanie było przedmiotem narady.
 'Zyżek' radzi się na to na następujących warunkach: zwolnienie
 z więzienia swego ojca, rodziny i dzieci, oraz pozwolenie
 wyjechać z podziemia pracownikom i rodzinom. Warunki honorowe, jak
 na ówczesne warunki. Władze MOB są goty lokalizacji,
 pozostają zadowolone z lokalizacji. Arszewski rodzinę wypuszczono,
 'Zyżek' jednak nie zwolniono.

Rozkazem Nr. 10 z dnia 18.II.1945 r. Armia Krajowa na
 Wileńszczyźnie i Nowogródzkiej była rozwiązana przez Kom. Okr.
 Wł. mjr. Sypł. Stanisław Helman, Tomasz, pozostały tylko komendki
 czasowo potrzebne do likwidacji podziemia. Do nich należała Leg-
 iacja. Była pierwszą komendką podziemia w Wilnie z konkretnymi
 zadaniem, powstała w październiku 1939 r. podlegała jako ostatnia
 placówka konspiracyjna 10 sierpnia 1945 r. w trzy tygodnie po
 przesłaniu komendanta Okręgu bez żadnej perspektywy na dalsze
 pracę. W związku z tym komendki dwój bracia Wacławscy, Piotr,
 i Wiliary, byli też koczem i wkrótce później podjęcie pracy dla
 Ojczyzny przez niemal pięć lat potrzebali natychmiast i ofiaro-
 wać i dyscyplinę reszty szkieletu, prawdziwych żołnierzy podziemia.

Zestawienie wydawanych dokumentów

Od I.X. 1939 do 30.X. 1939 r.

Władze sowieckie

- 1/ Umieszczanie zagrożonych pod lewymi nazwiskami w książkach meldunkowych
- 2/ Polskie dowody osobiste
- 3/ Metryki urodzenia
- 4/ Zmiany nazwisk przy pomocy wywabiaczy w dokumentach takich jak: metryki, zaświadczenia pracy.

Od I.XI. 1939 do 15. VI. 1940 r.

Władze litewskie

- 1/ Polskie dowody osobiste
- 2/ Metryki urodzenia w trzech językach: polskim, łacińskim i rosyjskim. / łacińskie i rosyjskie były bardzo rzadko wydawane /
- 3/ Polskie paszporty zagraniczne z wizami: łotewską, estońską, fińską, szwedzką, angielską, japońską.
- 4/ Polskie zaświadczenia pracy z okresu międzywojennego
- 5/ Karty zwalniające z mobilizacji 1939 r. t.zw. "zielone karty" wydawały je przedsiębiorstwa przede wszystkim zbrojeniowe.
- 6/ Svetimsalio Liudijimas / zaświadczenie obcokrajowca / jakie Litwini wydawali Polakom .
- 7/ Paszporty litewskie / chemicznie wywabione - wyprane i wstawia - no nowe dane ludzi potrzebujących /

Od 15.VI. 1940 do 22.VI. 1941 r.

Władze Sowieckie.

- 1/ Svetimsalio Liudijimas
- 2/ Paszporty litewskie / chemicznie prane /
- 3/ Metryki urodzenia w trzech językach
- 4/ Zaświadczenia pracy z instytucji państwowych rosyjsko - litewskie
- 5/ Polskie paszporty zagraniczne z wizami
- 6/ Przepustki do Kowna i innych miejscowości jak Iwów
- 7/ Specjalne przepustki dla kurierów w zony przygraniczne
- 8/ Odpisy notarialne polskie i litewskie

Zeastawienie wydawniczych dokumentów
04 I. X. 1939 do 30. X. 1939 r.

Wiedza sowietska

- 1/ Umieszczenie skrótów naukowych pod innymi nazwiskami w książkach naukowych
- 2/ Polskie dowody osobiste
- 3/ Metryki urodzenia
- 4/ Inne nazwiska przy pomocy wydanych w dokumentach takich jak: metryki, zaświadczenia pracy.

04 I. XI. 1939 do 15. VI. 1940 r.

Wiedza litewska

- 1/ Polskie dowody osobiste
- 2/ Metryki urodzenia w trzech językach: polskim, litewskim i rosyjskim. \
- 3/ Polskie paszporty zagraniczne z wizami: litewska, estońska, fińska, szwedzka, angielska, japońska.
- 4/ Litewska zaświadczenia pracy z okresu międzywojennego
- 5/ Karty zwalniające z mobilizacji 1939 r. t. zw. " zielone karty " wydawane przez przedsiębiorstwa przemysłowe.
- 6/ Swietmaslio Lithuania \ zaświadczenia obojętne \ jakie Litwini wydawali Polakom.
- 7/ Paszporty litewskie \ oświadczenie wydatone - wypis i wstawienie nowego dane lub potrzebujących \

04 I. VI. 1940 do 30. VI. 1941 r.

Wiedza sowietska

- 1/ Swietmaslio Lithuania
- 2/ Paszporty litewskie \ oświadczenie prane \
- 3/ Metryki urodzenia w trzech językach
- 4/ Zaświadczenia pracy z instytucji państwowych rosyjsko-litewskie
- 5/ Polskie paszporty zagraniczne z wizami
- 6/ Przepustki do Kowna i innych miejscowości jak i inne
- 7/ Specjalne przepustki dla kurierów w seryjnym przemieszczaniu
- 8/ Odpisy notarialne polskie i litewskie

Od 22.VI. 1941 do 13.VII. 1944 r.

Władze niemieckie

- 1/ Svetimsalio Liudijmas
- 2/ Litewskie dowody osobiste / prane /
- 3/ Metryki urodzenia w trzech językach
- 4/ Zaświadczenia pracy wydawane za czasów niemieckich - niemiecko - litewskie
- 5/ Zaświadczenia pracy z czasów rosyjskich rosyjsko - litewskie
- 6/ Vorlacufiger Personalausweis Laikimas asmens liudijimas
- 7/ Kompletty wojskowych dokumentów wraz z przepustką organizacji paramilitarnych: " Strallo " " Organisatio Todt " dla wyjeżdżających do Warszawy. /Do kompletu wchodziło: zaświadczenie przynależności do danej organizacji, książeczka żołdu, karta urlopową, karta odwzemia itp./
- 8/ Durchlassscheiny / niemieckie przepustki zagraniczne / blankiety pochodziły ze zrzutów angielskich.
- 9/ Odpisy notarialne polskie i litewskie

Od 14.VII. 1944 do 10.VIII. 1945 r.

Władze sowieckie

- 1/ Vorlacufiger Personalausweis
- 2/ metryki urodzenia w trzech językach
- 3/ Zaświadczenia pracy niemiecko - litewskie z czasów okupacji niemieckiej
- 4/ Zaświadczenia pracy rosyjsko - litewskie
- 5/ Zaświadczenia pracy rosyjskie
- 6/ Karty ewakuacyjne
- 7/ Przepustki - putiowki
- 8/ Zwolnienia z mobilizacji - " bronirowki "
- 9/ Odpisy notarialne
- 10/ Swiadcetwa szkolne i maturalne.

We wrześniu i październiku 1944 r. duże ilości dokumentów były zamawiane przez Okręg Nowogródzki. Przerwanie łączności z tym okręgiem zakończyło zamówienia. W okresie późniejszym duże zamówienie nie przysyłała Warszawa, by zlegalizować ludzi, którzy nie legalnie przeszli Bug. We wrześniu 1944 r. Komenda Okręgu Wileńskiego zdecydowała się dawać dokumenty wszystkim potrzebującym Polakom Wileńszczyzny i Nowogródzki a nie wyłącznie ludziom podziemia.
/prace dodatkowe "Kuźni" - "Gospody"/

04.02.VI.1941 do 13.VII.1944 r.

Wiązanie niemieckie

- 1/ Świadectwo indyżmas
- 2/ Litewskie dowody osobiste \ prane \
- 3/ Metryki urodzenia w trzech językach
- 4/ Świadectwa pracy wydane za czasów niemieckich - niemiecko-litewskie
- 5/ Świadectwa pracy z czasów rosyjskich rosyjsko - litewskie
- 6/ Vorläufiger Personalausweis (takim samym indyżmas)
- 7/ Komplet wojakowych dokumentów wraz z przepaską organizacyjną
- 8/ Dokumenty: "Stralia" "Organizacja Tot" dla wyjeźdźców do Wersawy. Do kompletu wchodzi: świadectwa przynależności do danej organizacji, karta - karta żołnierza, karta urlopowa, karta odwołań itp.
- 9/ Durchlassbescheinigung \ niemieckie przepaski ograniczenia \ białe pochodzą ze szwadronu angielskiego.
- 10/ Obpisy notarialne polskie i litewskie

04.14.VII.1944 do 10.VIII.1945 r.

Wiązanie sowieckie

- 1/ Vorläufiger Personalausweis
  - 2/ Metryki urodzenia w trzech językach
  - 3/ Świadectwa pracy niemiecko - litewskie z czasów okupacji niemieckiej
  - 4/ Świadectwa pracy rosyjsko - litewskie
  - 5/ Świadectwa pracy rosyjskie
  - 6/ Karty ewidencyjne
  - 7/ Przepaski - putówki
  - 8/ Zwolnienia z mobilizacji - "promówki"
  - 9/ Obpisy notarialne
  - 10/ Świadectwa szkolne i maturalne.
- W wrześniu i październiku 1944 r. duże ilości dokumentów były zamawiane przez Okręg Nowogródzki. Przeważnie łączność z tym okręgiem zakończyła się zamknięciem. W okresie październikowym duże zamknięcie nie przepływało Warszawa, by zlegalizować indyż, który nie legalnie przeszedł Bug. W wrześniu 1944 r. Komenda Okręgu Wileńskiego nie - cydowała się dawne dokumenty wzięte z potrzebującym Polakom Wileńszczyzny i Nowogródzkiej a nie wzięte indyżom podległym. \ prace dołączkowe "Książki" - "Gospody" \

Prace dodatkowe "Kūźni" - "Gospody."

- 1/ Bony dwukolorowe na 5 i 10 zł. jako pożyczka dla potrzeb organizacji podziemnych w 1941 r.
- 2/ Kartki żywnościowe w okresie okupacji niemieckiej
- 3/ Bezugscheiny na ubranie i buty /pozwolenia na zakup ubrań i butów pą cenach państwowych w sklepach/
- 4/ Ulotki z życzeniami świątecznymi " Polska Swoim Dzieciom " w roku 1941, 1942, 1943, 1944.
- 5/ Bony płatnicze dla terenu za żywność
- 6/ Karykatury ulotki, piętnujące służalczość Litwinów i kumanie się polek z Niemcami. Najbardziej była znaną ulotka " Szwab - kie Scierki ". Wieszak do niej ułożyła Elżbieta Budrecka.
- 7/ Dokumenty dla komórki dywersyjnej " W " : podbieranie niemieckich w banku na lewe dokumenty. Pobranie większej ilości sztucznego miodu i cukierków na rzecz Litewskiego Czerwonego Krzyża, fałszywe wezwania do wyjazdów i zebrań litewskich Dywidentarzy. Dokumenty na pobranie wody dla Wehrmachtu gdyż butelki były potrzebne przy produkcji granatów zapalających. Ulotka - list niemieckiego żołnierza, w którym opisuje ciężką i beznadziejną walkę pod Leningradem, śmierć rodziny w zbombardowanym domu w Hamburgu. obok była fotografia tego żołnierza i dopisek na maszynie, że kolega ten Franz Werner za ten list został rozstrzelany przez Gestapo. List ten publikują koledzy jako protest przeciw drakońskim poczynaniom gestapowców w śród żołnierzy, patriotów niemieckich.
- 8/ Legitymacje gestapowskie.

Fotokopie pracowników Legalizacji

Fotokopie dokumentów wydawanych przez Legalizację.

Zestawienie ilościowe wydanych dokumentów

I.X. 1939r. do 22.VI. 1941 r.	9000 szt.	" Gospoda "
22.VI.1941r. do I.V. 1945 r.	30000 szt.	" Gospoda "
I. I.1944r. do IV. 1944 r.	2000 szt.	" Kuchnia "
VII.1944r. do IoVIII 1945 r.	~~45000~~ szt.	" Kuchnia "
Razem:	86000 szt.	

Są to liczby przybliżone.

Zestawienie strat personalnych w Legalizacji.

Rozstrzelani na Ponarach:

1. Maria Tokkiewiczówna "Grażyna"	Waypa
2. Zuzia Rynkiewiczówna "Ziuta" 2.XII.1942	na ul.
3. Maria Rynkiewiczówna "Maria"	Warszawskiej
4. Student USB drukarz 1942 r.	
5. Student USB drukarz	
6. Lokator u p. Todwenowej na Wielkiej Pohulance	I zasypani
7. Stankiewicz prof. gim. polonista	I przez
/ skrzynka na Zwierzyńcu /	I " Bogdana "
8. Slusarz na Zarzeczcu gospodarz zapasowego	II St. Wedera
lokalu " Kuchnia "	I III.1944 r.
9. Matukański Polak z Litwy	I
/ oddał swoją legitymację do " Kuchni "	

Uwięzieni i wyzwoleni:

Anna Gierżałówna 9.VI.1942 r. wykupiona 15.VI.1943 r.
Zdzisław Fleksaczewski " Zbyszek " 1944 i 1945 r.
Ojciec " Zbyszka " zwolniony 1945 r.
Rodzina Ładowskich zwolniona w 1945 r.
Stanisława Smoter " Zośka " 1945 r.
Leokadia Krukowa 1945 r.
Ładowski Józef " Jędrzek "
Ładowska Helena
Krukówna Janina 1943 r. w PRL.

Zróżka

1. Relacja - Pamiętnik Romualda Warakomskiego " Hilary "
2. Relacja Michała Warakomskiego " Piotr "
3. Relacja Stanisława Kiałki " Bolesław "
4. Relacja Hanka Gierśad'wny - " Moje wspomnienia z okresu wojny ".
5. Relacje ks. Kazimierza Fucharskiego z 1942 r. w Kujbyszewie.
6. Relacja mgr. Stanisława Korweka " Antoni "
7. Opis mgr. Stanisławy Smoter " Zośka " - " Moja droga do Polski "
8. Relacja mgr. inż. Zdzisława Plekaczewskiego " Zbyszek "
9. Relacja Hanka Nowickiej " Pi'romont "
10. Opis Legalizacji przez ppłk. dypl. Juliana Kulikowskiego " Ryngraf "
11. Relacja Czesława Bekieć " Andrzej "
12. Notatka Janki Kruk'wny " Lidka "
13. Relacja ks. Stefana Dzierżka ks. " Wspomnienia o ks. Kazimierzu Fucharskim "

Spis treści

1. Rozdział - Zarys historii literatury "Wstęp"
2. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
3. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
4. Rozdział "Historia literatury" - "Wstęp"
5. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
6. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
7. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
8. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
9. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
10. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
11. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
12. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"
13. Rozdział "Historia literatury" "Wstęp"

NAZWIŚKO IMIĘ PSEUDONIM

Augustowska Irena	
Augustowski Kazimierz	"Kostek"
Berezczowska	"Lotka"
Bobarykówna Budała	
Bobarykówna Halina	
Budkiewiczówna Irena	"Renata"
Centnarowski Zygmunt	
Czekalanka	
Danielewicz	
Danielewicz	
Dzierżek Stefan	
Gierśadówna Anna	
Gierśadówna Halina	"Pik"
Hoppen Jerzy	"Profesor"
Iliaszewicz Jadwiga	"Wisia"
Judycki	"Józef"
Kafarska Józefa	"Wrsos"
Kafarska Stanisława	"Halcza"
Kisika Stanisław	"Drzewica"
Kondratowicz Nikołaj	
Korwek Stanisław	"Antoni"
Krukowska Leokadia	"
Krukówna Janina	"Lidka"
Kuczyński Edward	
Ladoski Józef	"Jędrzek"
Marhbug Anna	"Hania"
Marhburg	
Marhburg	
Piasiecki Sergiusz	
Plaskaczowski Zdzisław	"Zbyszek"
Podowska	
Oczurko Stanisław	
Rekić Czesław	"Andrzej"
Rekić Krzysztof	
Rowecki	"Tojciech"
Ryskiewicz Maria	"Maria"
Ryskiewicz Złuta	"Złuta"
Rychter Witold	
Sadowska Maria	"Wiesława"
Saoter Stanisława	"Zoska"
Stundis Zula	"
Szabunia Stanisław	"Licho"

NAZWISKO IMIĘ PSEUDONIM

Totwenowa
 Tomkiewiczówna Maria " Grażyna "
 Tureks Halina " Aldona "
 Turski Stanisław "Roman "
 Warakowski Michał " Piotr "
 Warakowski Romuald " Hilary "
 Weder Stanisław " Bogdan "
 Zaniewski
 Zielińska Jadwiga " Jadzia
 Nowicka Halina
 kpt " Czarny "
 Marysia siostra Jadzi Zielińskiej
 2 z grupy lokalowej Legalizacji
 1 Węzłyżna 2 Nowogródka gr. lokalowa
 3 Wywiad Leg u Piaseckiego
 4 Wywiad Leg u Piaseckiego
 5 Oficer pieczętkarni w Kownie
 6 Student USB drukarz
 7 Student USB drukarz
 8 Starszy as filologii USB " Aldona "
 9 Asystentka filologii USB " Aldona "
 10 Młody człowiek " Gucio "
 11 Kurierka " Jasiń "
 12 " Barbara " pracownik " Wiesławy "
 13 b. pracownik kliniki Chirurg " Wiesławy "
 14 kurierka " Teresa " łączność
 17 drukarz " Jan "
 18 pomocnik drukarza
 19 zecer " Mak "

WYKAZ PRACOWNIKÓW

19	Wojciech	Wojciech
18	Wojciech	Wojciech
17	Wojciech	Wojciech
16	Wojciech	Wojciech
15	Wojciech	Wojciech
14	Wojciech	Wojciech
13	Wojciech	Wojciech
12	Wojciech	Wojciech
11	Wojciech	Wojciech
10	Wojciech	Wojciech
9	Wojciech	Wojciech
8	Wojciech	Wojciech
7	Wojciech	Wojciech
6	Wojciech	Wojciech
5	Wojciech	Wojciech
4	Wojciech	Wojciech
3	Wojciech	Wojciech
2	Wojciech	Wojciech
1	Wojciech	Wojciech

RZĘDZAJ DOKUMENTU

Durchlassschein- przepustki zagraniczne
Delegacje rosyjskie - " putiowski "
Delegacje niemieckie
Karty ewakuacyjne
Książki meldunkowe
Litewskie dow. osob. " Passas "/prano/
Metryki urodzenia polskie
" " " łacińskie
" " " rosyjskie

Polskie dowody osobiste
Polskie paszporty zagraniczne
Polskie reklamacje z mobil. 1939 r.
Personalausweis
Przepustki litewskie
" " rosyjskie
" " niemieckie
" " rosyjskie w zony p sygranicas
Opisy notarialne polskie
" " " litewskie
Świadectwa szkolne
" " naturalne
Svetinsalis liudinas
Wojskowe komplety " Strallo "
Wojskowe komplety " Organisation Todt "
Zaświadczenia pracy polskie
" " " litewskie
" " " rosyjsko - litewskie
" " " niem - litewskie
" " " rosyjskie
" izy: łotewskie, estońskie, fińskie,
szwedzkie, angielskie, japońskie itp.

✓

1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025

LOKALE GOSPODI

Kolegium OOJezuitów ul. Wielka 53
ul. Świętojańska 10/I m. Wieszabytowskiej
Wielka 60 kpt. " Czarny "
ul. Warszawska m. Rykiewiczów
ul. Piłsudskiego i Krzywego Koła
ul. Tyguntowska 2
ul. Wiosenna u Warzburgów
ul. Wiosenna m. " Wiosławy "
Inflata m. Puchtera Podowskiej
Grójskiego 3 m. Piłsudskiej
Borowa 3 m. Bekieciów

LOKALE " SUZSI "

Kolegium OOJezuitów ul. Wielka 53
Kasztanowa 10 m. doc. Jerzego Wopana
Stara 20 m. Warakoskich
Wielka 44 prac. fotograficzna Krysiaka
Dobra 4 m. Stanisława Turckiego
Wielka Pohulanka m. Totwenowej
Piłsudski m. Haliny Nowickiej
Zwierzyńiec ul. Witoldowa
ul. Grójskiego 3 m. Piłsudskiej
Ul. Borowa 3 m. Bekieciów
ul. Styczniosa m. Szumorska
Kata Pohulanka m. Edw. Kuczyńskiego

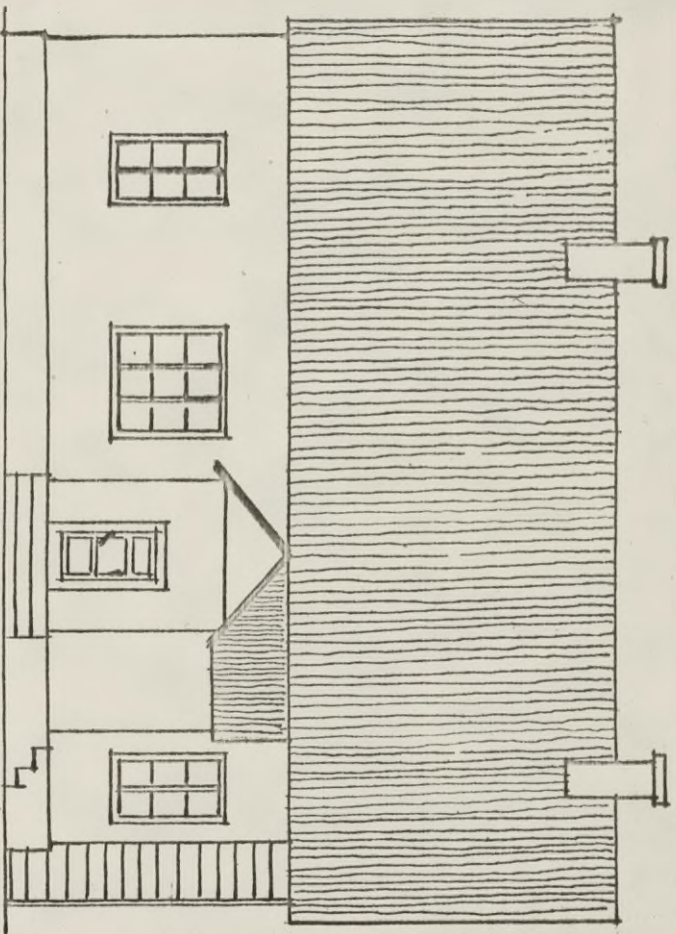
LOKALNOŚĆ LEGALIZACJI

Kolegium OOJezuitów ul. Wielka 53
Wielka 60 stolówka
Świętojańska 10/I m. Wieszabytowskiej
Stara 20 m. Warakoskich
Stara 17 m. Illaszewicz
Zankowa 4 m. Marii Tomkiewiczówny
Zaułek Świętojański m. Haliny Gierładówny
Objazdowa m. siołoję Kondradowicza
Dominikańska m. Kafarskich
Wiosenna m. Warzburgów
Borowa m. Ks. Swirkoskiego
" Teresa " skrzynka rachowa
Baranowska " Lotka " skrzynka ruch.

LOKALE PABRY

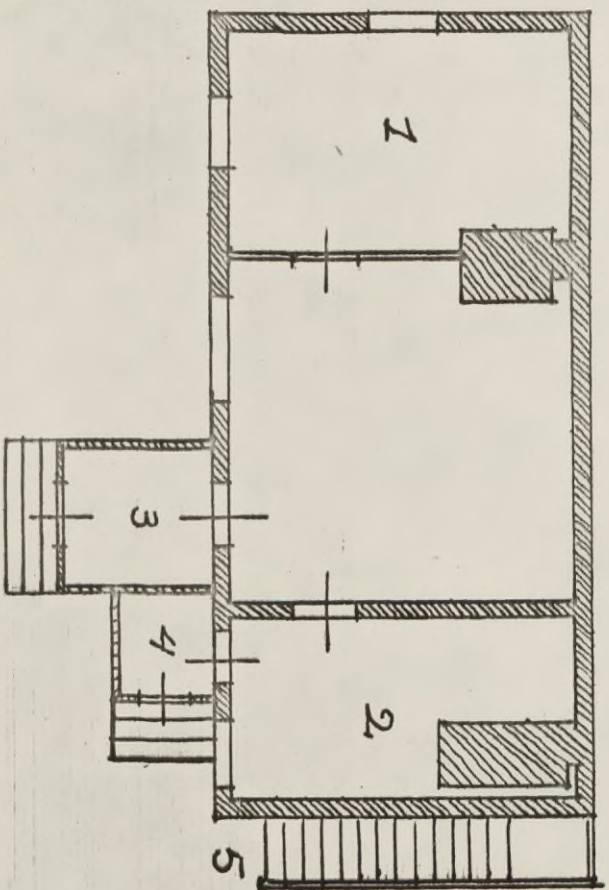
Kocia
Soltanicki
Kocia lokal zapasowy
Antokolska

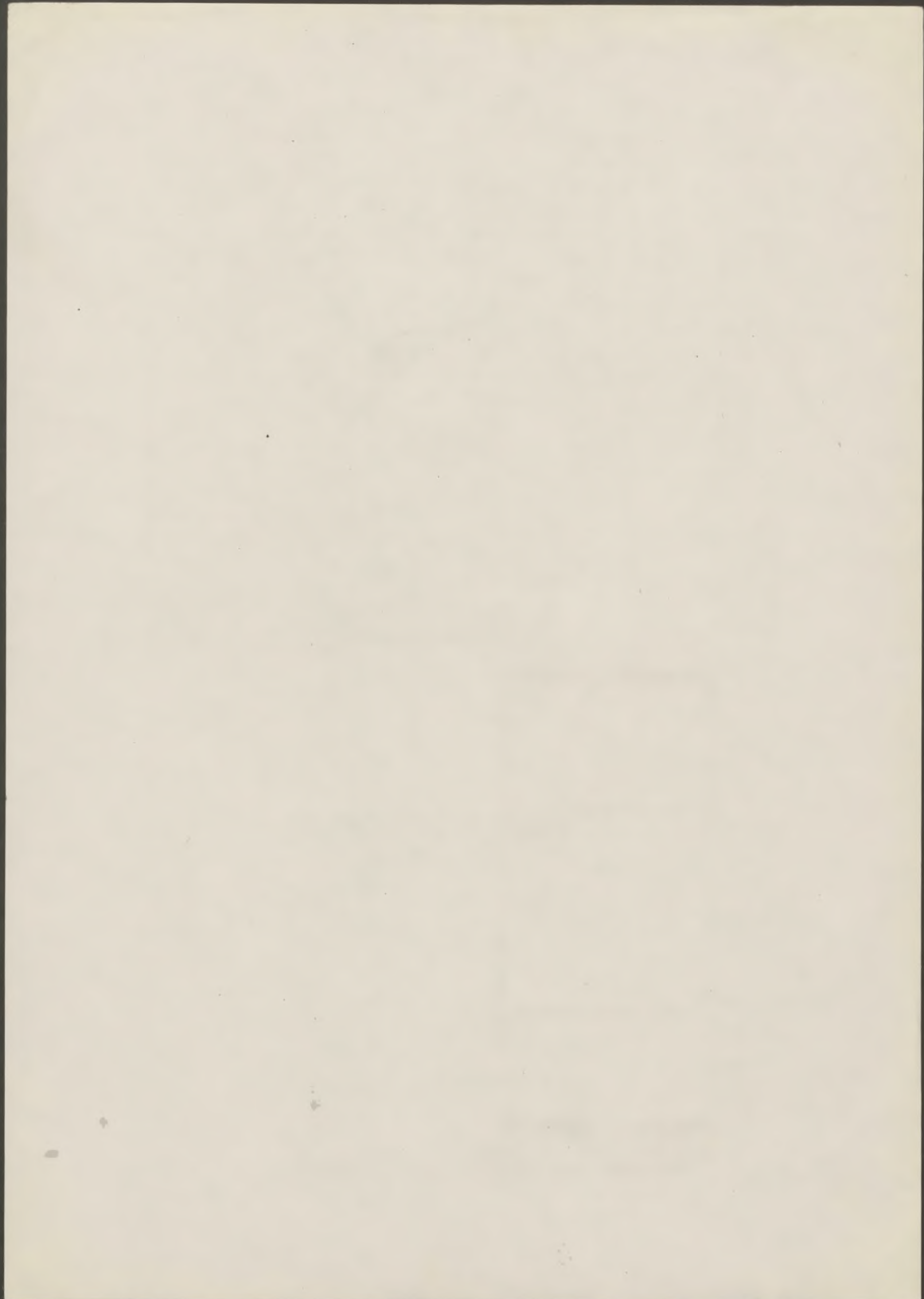

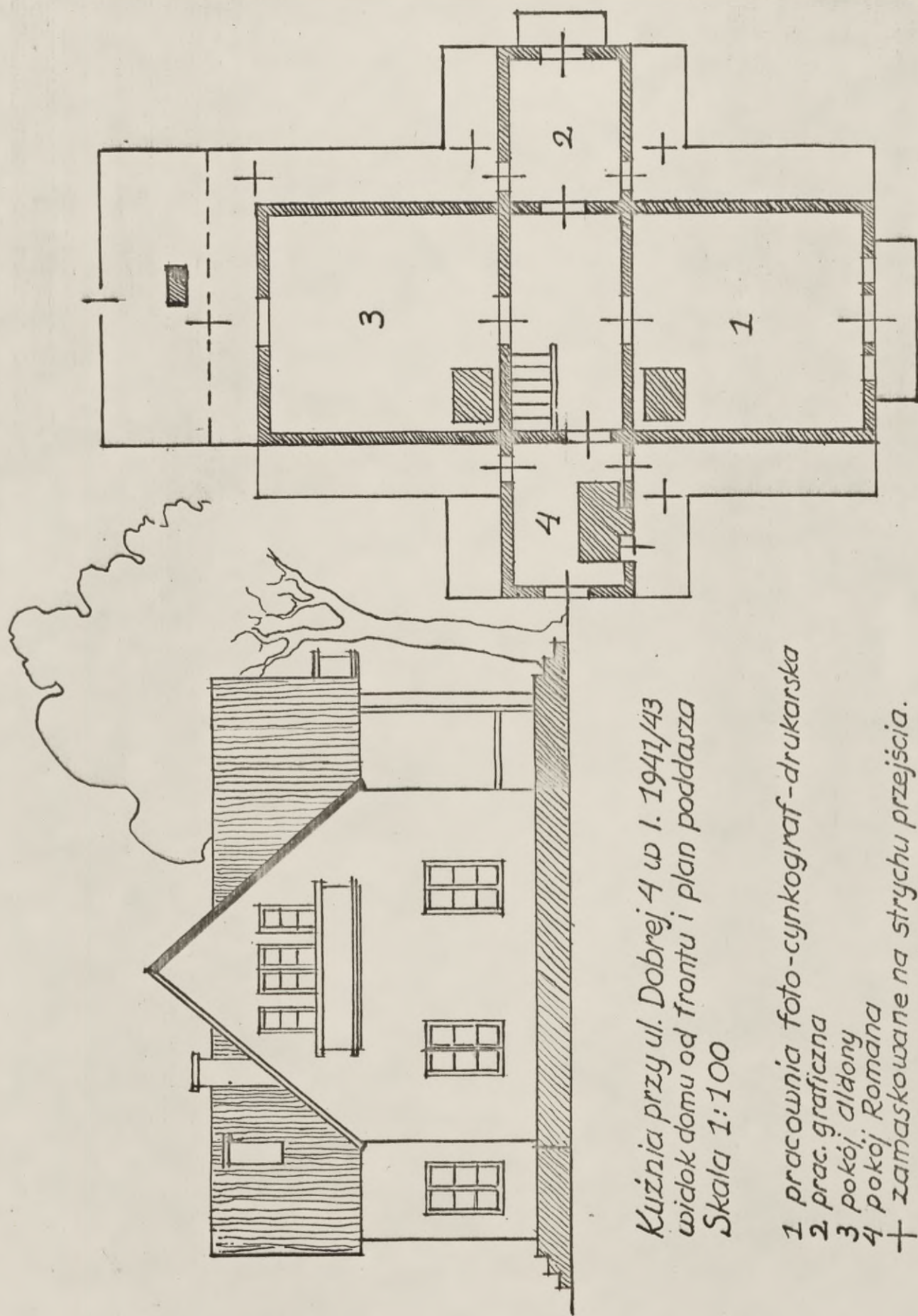

*Kuchnia przy ul. Starej 20
w latach 1940/41
widok od frontu i plan mieszkania.
Skala 1:100*

- 1 pracownia graficzna i drukarnia*
- 2 kuchnia i cynkografia*
- 3 wejście główne, 4 sianka kuchenna.*
- 5 schody na poddasze.*

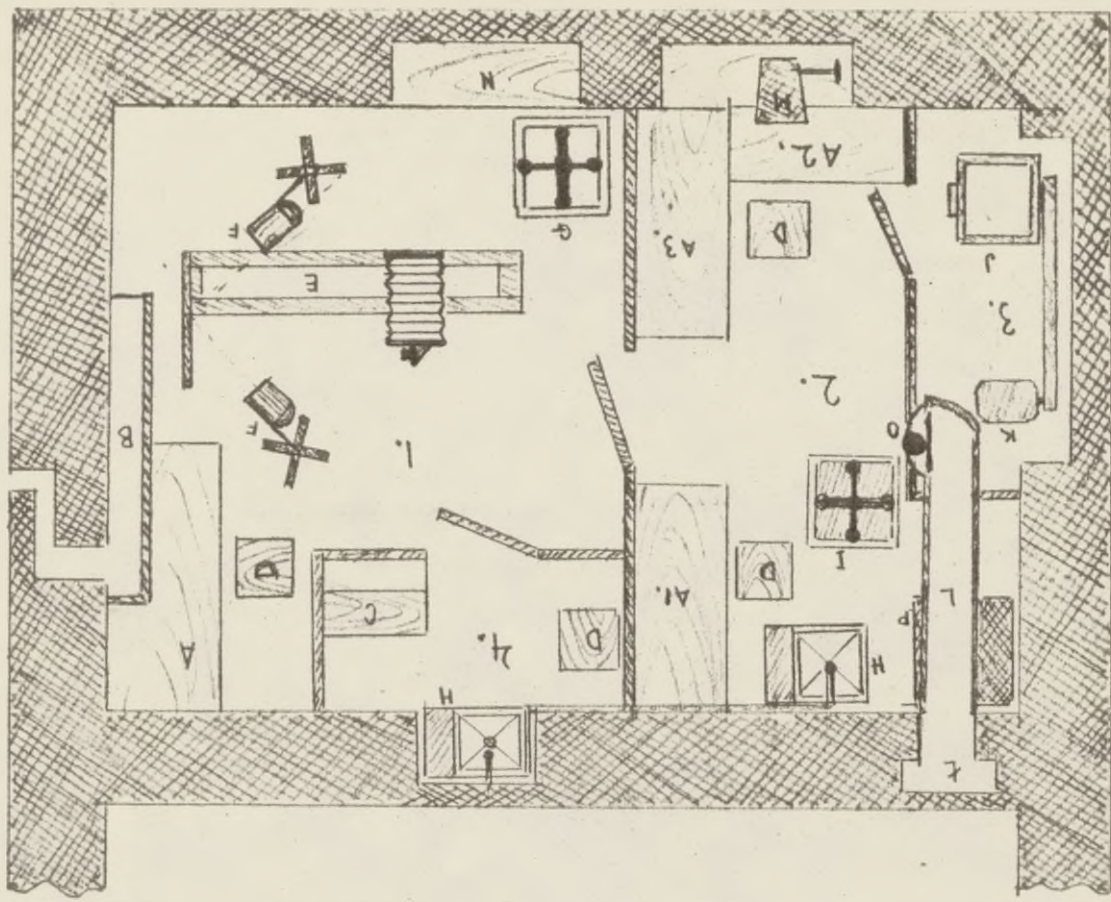

*Kuźnia przy ul. Dobrej 4 w l. 1941/43
widok domu od frontu i plan poddasza
Skala 1:100*

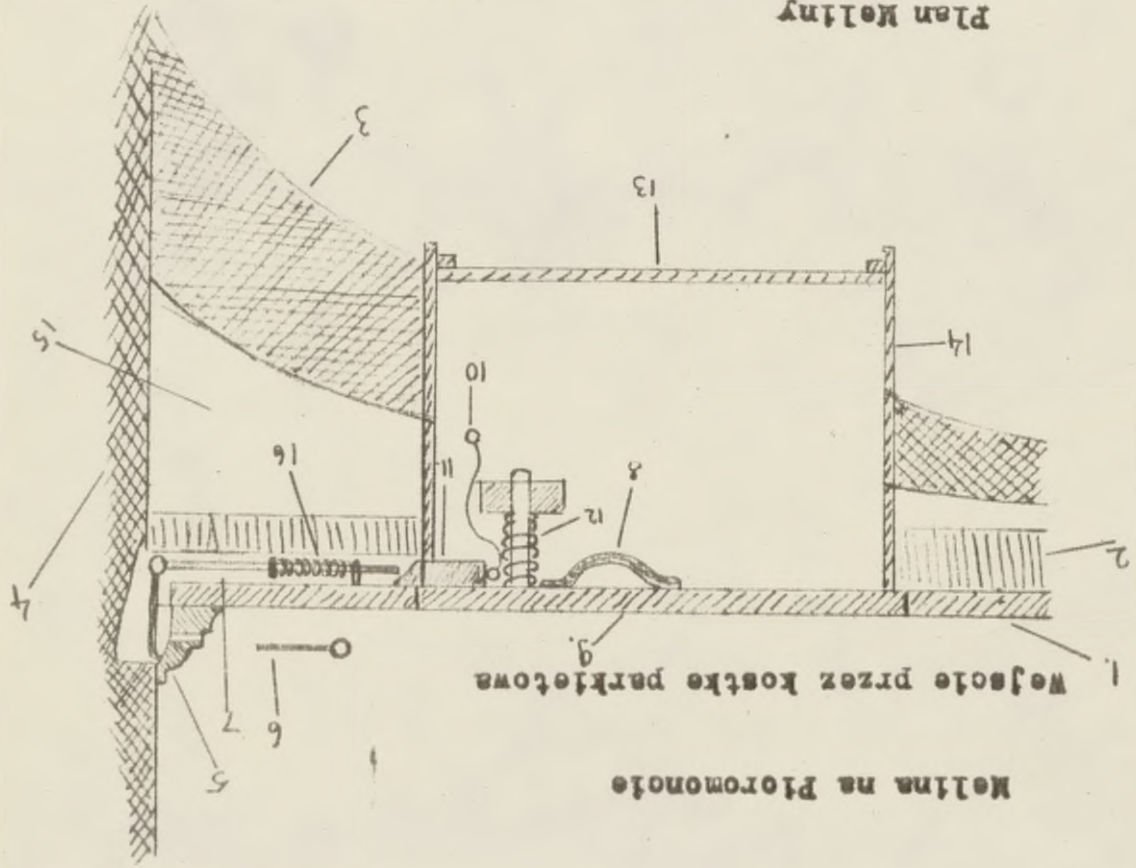
- 1 pracownia foto-cynkograf-drukarska*
- 2 prac. graficzna*
- 3 pokój, alłony*
- 4 pokój Romana*
- + zamaskowane na strychu przejścia.*

Plan Kojny

Legenda do wejścia przez kostkę parkietową

1. Podłoga parkietowa
2. Czarna podłoga.
3. Murowane sklepienie.
4. Ściana.
5. Plintus z otworem do otwierania kostki.
6. Kluczek do otwierania, czyli zwykły pręcik.
7. Mechanizm do otwierania kostki.
8. Rączka do zamykania od wewnątrz.
9. Otwierana kostka parkietowa.
10. Sznurek do otwierania zamka od wewnątrz.
11. Zamek.
12. Spirala odrzucająca kostkę do góry przy otwarciu zamka.
13. Dodatkowe zamknięcie.
14. Drewniane oszalowanie otworu.
15. Pusta przestrzeń między czarną podłogą a sklepieniem.
17. Zawiasy.

Legenda do planu meliny.

1. Pracownia fotograficzna.
2. Pracownia cynkograficzna.
3. Pomieszczenie na maszynie do trawienia.
4. Ciemnia.
- A. Stół biura do specjalnych zleceń, czyli biuro w dyspozycji Komedy Okr.
- A1. Stół do trawienia.
- A2. Stół do kopjowania na metal.
- A3. Stół do retuszu.
- B. Kręte okienko wentylacyjne.
- C. Stół do powiększeń.
- D. stożki do siedzenia.
- E. Kamera reprodukcyjna do fotografowania wprost i na pryzmat.
- F. Reflektory.
- G. Prasa z elektrycznym ogrzewaniem do gumowych pieczęci.
- H. Zlew w ciemni i zlew w cynkografji.
- I. Prasa do druku z płyt cynkowych.
- J. Maszyna do trawienia.
- K. Motor elektryczny do maszyny do trawienia.
- L. Wentylacyjna rura do komina.
- L. komin.
- M. Lampa łukowa do kopiowania na metal.
- N. Półki na materiał.
- O. Elektryczny wentylator.
- P. Piec.

wyjaśnienia.

Wydaje się, że mechanizm otwierania kostki parkietowej jest dość przejrzysty i nie wymaga dodatkowego opisu.

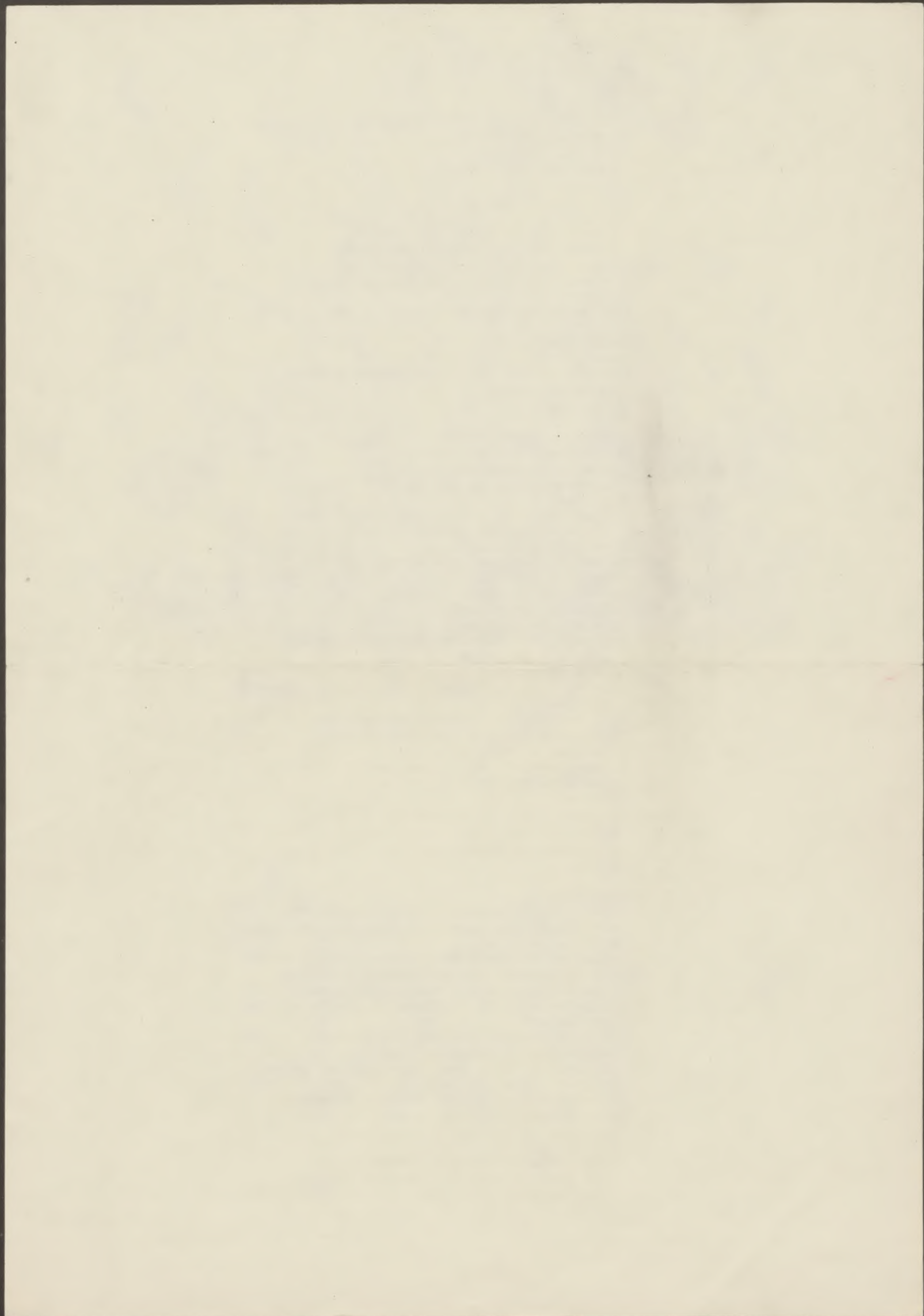
Natomiast do planu meliny należy dodać, że wejście znajdowało się nad ciemnią i dopiero z dachu ciemni można było zejść ~~na dach~~ po drabince nadół. Drabinka na planie nie jest uwidoczniona.

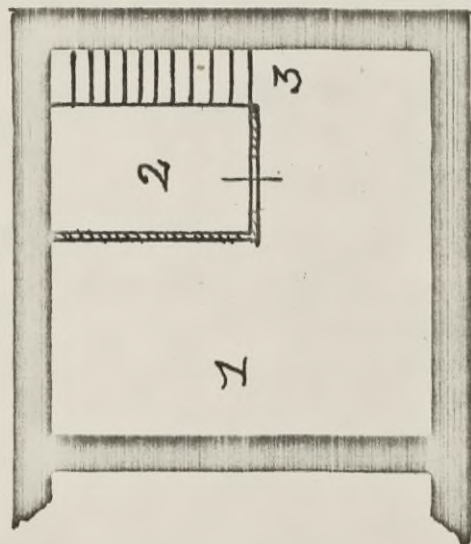
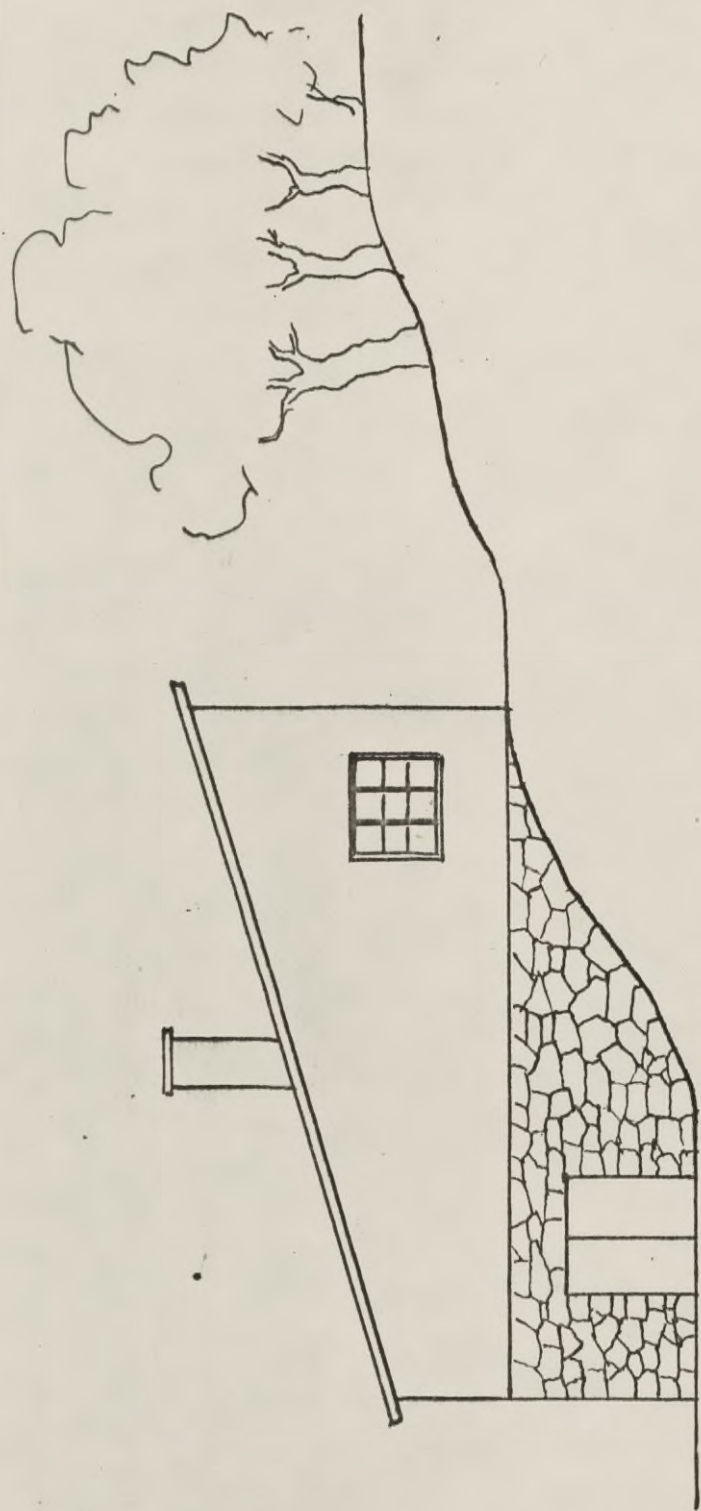
Na dachu ciemni znajdował się zbiornik na wodę, który należało napełniać wiadrami.

Od zbiornika woda była rozprowadzona ~~przez~~ gumowymi rurami do dwóch zlewów zaopatrzonych w krany. Woda ze zlewów ściekała do wiader, które niestety należało wynosić na zewnątrz. Czynności te wykonywał Zbyszek, gdyż on był legalnie tam zameldowany.

Plan załączony nie jest planem w skali.

Został on odtworzony z pamięci w Anglii, w Penrhos Camp 1947r. więc na świadczą jeszcze pamięć.

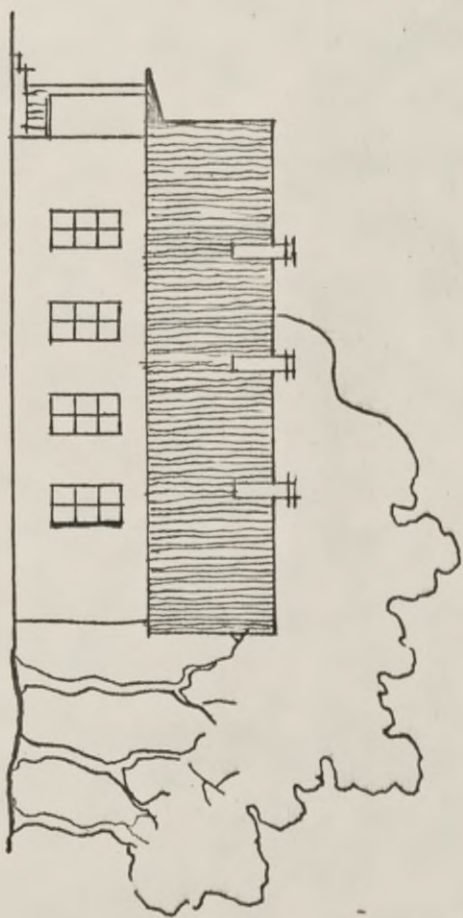

Kuźnia przy ul. Borowej 3. 1945r.
widok ogólny domu
i plan piwnicy Skala 1:100

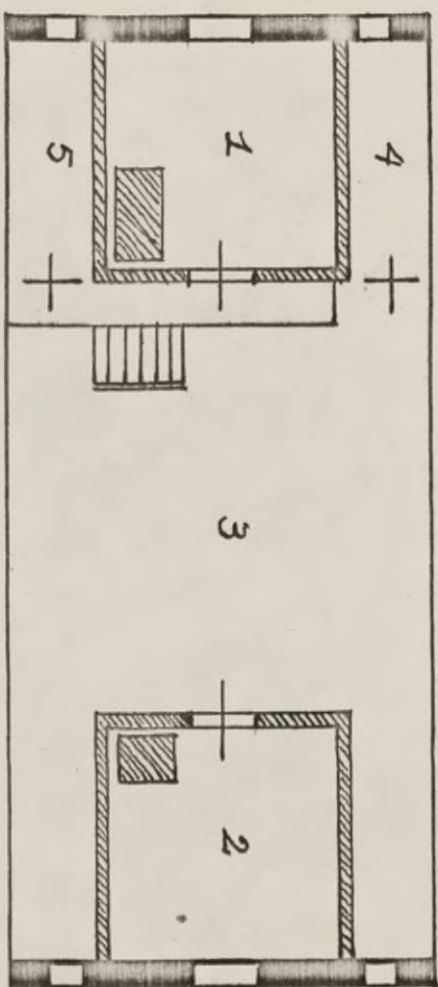
- 1 Pracownia biurowa
- 2 prac. foto-cynkograficzna
- 3 zejście do piwnicy

*Kuźnia przy ul. Ogińskiego 8
w latach 1944, 1945
plan poddasza. Skala 1:100*

- 1 kuchnia i pokój pań
- 2 pracownia zespołu
- 3 strych
- 4 cynkografia
- 5 fotografia
- + zamaskowane wejścia

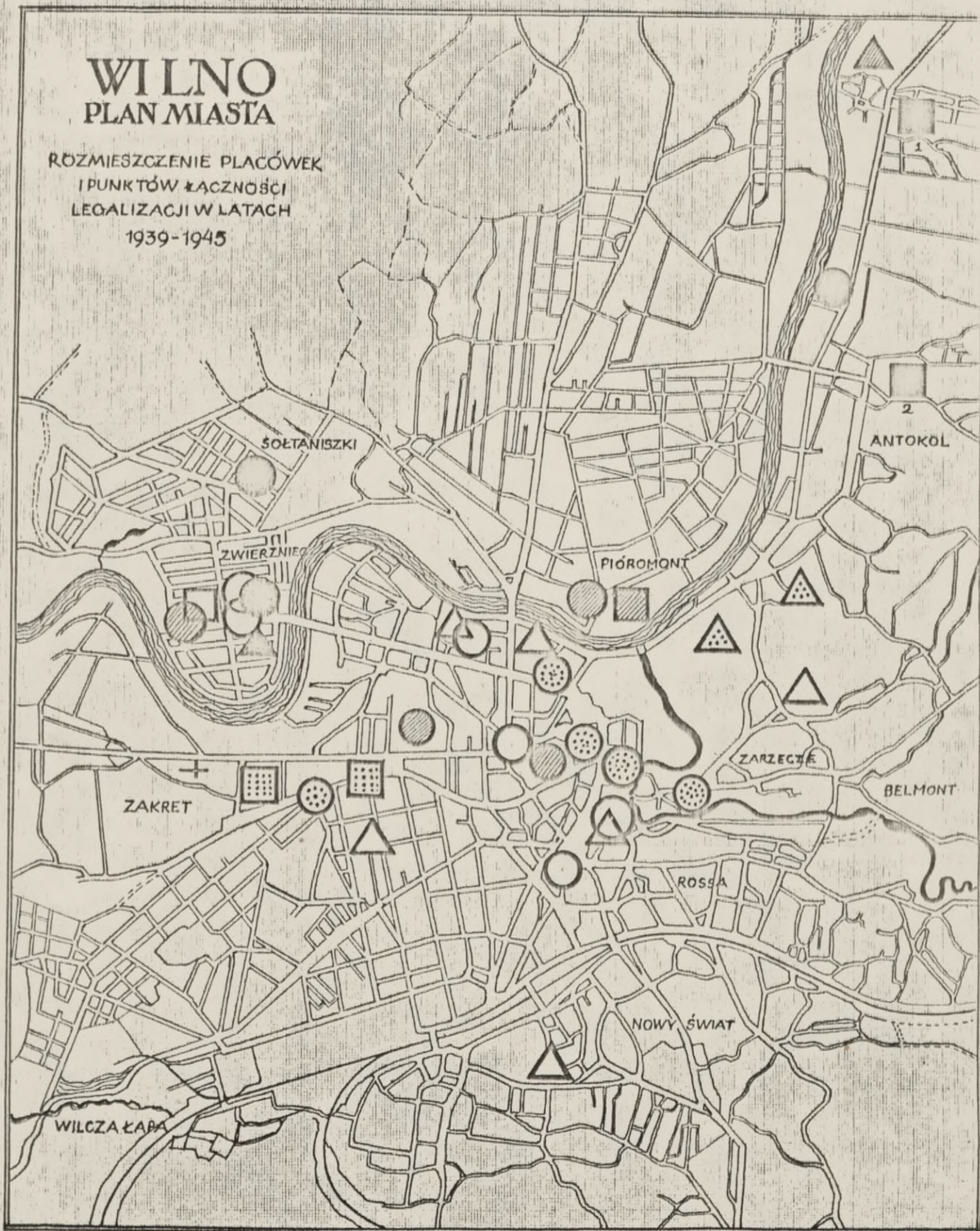

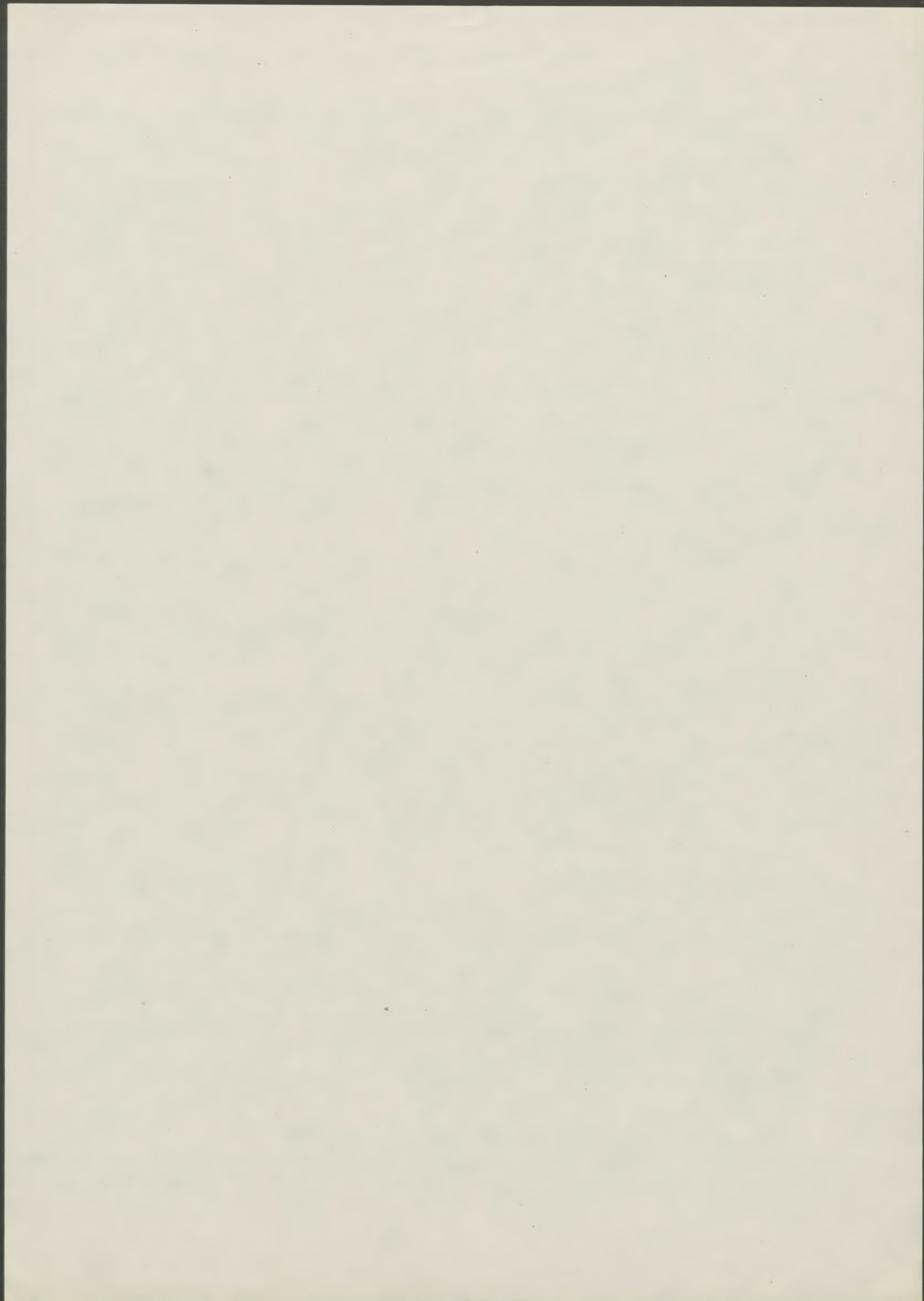

WILNO PLAN MIASTA

RÓZMIESZCZENIE PLACÓWEK
I PUNKTÓW ŁĄCZNOŚCI
LEGALIZACJI W LATACH
1939-1945

ALFABETYCZNA LISTA PRACOWNIKÓW LEGALIZACJI
 FUNKCJA I CZASOKRES PRACY

Nazwisko imię pseudonim	1954		1955		1956		1957		1958		1959	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
AUBSONSKA IRENA												
AUBSONSKI KAZIMIERZ "KOSCIK"												
BASZCZAKOWSKA LEONIDA "LIDA"												
BODAROWSKA EUGENIA												
BODAROWSKA MALINA												
BUDWIECZANSKA IRENA "IRYDIA"												
CENNYAKOWSKI ZYGOMUNT												
CIEKALANIA												
DANIELEWICZ												
DANIELEWICZ												
DANIELEWICZ												
DEJESZEWICZ STEFAN												
GIĘDZIALSKA ANNA												
GIĘDZIALSKA ALINA												
"GONIA" SZYB "KOSCIK"												
GUZCZYŃSKA STEFANIA "WGA"												
HAJDOCH "JOZEF"												
KALUSZKA ZOFIA "WITOS"												
KALUSZKA STANISŁAW "KACIA"												
KALUSZKA STANISŁAW "DELEWKA"												
KONKALCZYK WIKTOR												
KOSCIK STANISŁAW "ANON"												
KOSCIK STANISŁAW "LIDA"												
KRZYWONIA LEONIDA												

OBJAŚNIENIE ZNAKÓW

- KIEROWNIK "KUZNI"
- KIEROWNIK LEGALIZACJI
- KIEROWNIK "GOSPODY"
- PRACOWNIK "GOSPODY"
- PRACOWNIK "KUZNI"
- PRACOWNIK DRYKARNI
- PRACOWNIK PRAŁNI CIEM
- CACZANSKI
- PRACOWNIK POWOZOWY
- ZSRR
- LITWA
- NIEMCY

